

08-01-2020

OM HET NIET TE VERGETEN

Bij de start van ons nieuwe gemeenschappelijke kerkblad "Onderweg" is het goed het allereerste begin van de plaatselijke kerkbladen in de Westelijke Mijnstreek in herinnering te brengen. Ik moet mij beperken tot de voorlopers van "Onderweg" die de namen "Gemeentenieuws" en daarna "Kerknieuws" droegen. Voor het blad "Ons Kerkje" van de toenmalige Hervormde gemeente te Grevenbicht kan ik putten uit het boek van ds. Röell c.s. "Godt bewaert de sinen in noot". Van de bladen van de toenmalige Hervormde gemeenten te Geleen-Oost en te Sittard en de Gereformeerde Kerken van Geleen en Sittard weet ik onvoldoende, maar wellicht kan iemand anders die leemten opvullen. Hetzelfde geldt voor "Gaandeweg".

We schrijven 1967. In de Westelijke Mijnstreek zijn er niet minder dan 7 zelfstandige Protestantse gemeenten: de Hervormde gemeente te Beek (incl. Stein) met kerken in Beek en Stein-Nieuwdorp (de Blokhut aan de Kinskystraat), de Hervormde gemeente te Urmond/Geleen-West met kerken in Urmond en Geleen-Lutterade/Lindenheuvel (de Tunnelkerk aan de Houtmanstraat), de Hervormde gemeente te Grevenbicht met de kerk aan de Heilig Kruisstraat, de Hervormde gemeente te Geleen-Oost met de Kruiskerk aan de Parklaan, de Hervormde gemeente te Sittard met de huidige Gruizenkerk, de Gereformeerde Kerk van Geleen met de Bethelkerk aan de Groenstraat en de Gereformeerde Kerk van Sittard met de Johanneskerk. Van al deze kerken bestaan in december 2019 alleen nog de kerken te Beek, Grevenbicht en Urmond en de Gruizenkerk en de Johanneskerk te Sittard. De Ontmoetingskerk te Geleen is sindsdien nieuw gebouwd.



In 1967 is het proces van de sluiting van de kolenmijnen en de bijbehorende cokesfabrieken in volle gang. De grote en modernste mijn, de mijn Maurits in Lutterade, is al een jaar dicht, maar de beide cokesfabrieken in Geleen en Beek werken nog. De mijnsluiting leidt tot het wegtrekken van veel Protestanten uit de streek. De Hervormde gemeente te Beek, waarvan veel leden in de Steinse onderdelen Nieuwdorp en (Nieuw)-Kerensheide en in het nu verdwenen dorp Oud-Kerensheide (thans Sabic-terrein) wonen, verliest heel wat leden. Er is echter wel degelijk elan in de gemeente, onder de bezielende leiding van ds. Chris Muller. Toen in 1966 de mijn Maurits sloot, richtte hij met enige jonge gemeenteleden de Gespreksgroep 66-2000 op, waarbinnen werd nagedacht over de toekomst van de gemeente in de nieuwe situatie. Eén van de uitkomsten was het besluit tot oprichting van een plaatselijk kerkblad met de naam 'Gemeentenieuws'. Er bestond namelijk op dat moment wel een provinciaal blad 'Hervormd Limburg', maar dat was een onderdeel van het landelijke 'Hervormd Nederland', dat steeds meer in politiek vaarwater terecht kwam. Daardoor verschenen er in Hervormd Limburg steeds minder plaatselijke berichten, vandaar de behoefte aan een plaatselijk blad.

De redactie zowel als het productieteam van het Gemeentenieuws werd gevormd door de jonge Steinse gemeenteleden Gerard en Truus Mietus-Rompelman. Iedere maand typte Truus een stencil voor één bladzijde A4 met tekst, met op de achterzijde advertenties van de toen nog vele kleine ondernemers, vooral uit Stein en Elsloo. Met de advertentieopbrengst konden de productiekosten worden betaald, want de kerkgemeente was na een moeilijke voorgaande periode totaal blut. Typfouten op het stencil moesten met lak worden gerepareerd. Het stencil werd afgedraaid door de heer J. Marell, overbuurman van Gerard en Truus in de Drossaard Maesstraat te Stein, die over een stencilmachine kon beschikken. Marell was zelf Rooms-Katholiek, een voorbeeld van vroege oecumenische instelling! Vrijwilligers brachten het blad overal in Beek, Oud-Kerensheide, Elsloo, Stein enz. rond. Opmerkelijk is het dat de thans niet meer zo jonge Truus Mietus tot op de huidige dag aan het kerkblad is verbonden en dat ook met 'Onderweg' voortzet. Zij is nu alweer jarenlang rondbrengster in wijk 68, Elsloo-Oost.

Voor mij ligt nummer 1 van de eerste jaargang, gedateerd september 1967. Wat is er zoal in de gemeente aan de hand?

Een greep:

Mevr. J. Huizinga-de Vries uit Oud-Kerensheide neemt het initiatief voor ouderenmiddagen om het onderlinge contact te verbeteren. De eerste wordt gehouden op 7 september 1967 in het Koetshuis te Beek. De beide Zondagsscholen in het Koetshuis te Beek en in de Blokhut te Nieuwdorp beginnen weer. Er is een eerste kennismaking met de nieuwe gezangbundel-in-ontwerp in de vorm van een Classicale zangavond in de Kruiskerk te Geleen. Arthur Kock trouwt in de Augustinuskerk te Elsloo (wij hebben hem herdacht op de Voleindingzondag in november 2019). De Gespreksgroep voor de Gezinsweek komt weer bijeen. Kerkdiensten zijn er iedere zondag om 9.00 uur in Nieuwdorp en om 10.15 uur in Beek.

Voorgangers zijn, naast ds. Muller, ds. Van den Ende van Grevenbicht en ds. Stoffels van Valkenburg. Ik wil het voor nu hierbij laten. Als deze enigszins nostalgische terugblikken gewaardeerd worden, kan ik allicht nog eens verder in het kerkbladarchief bladeren. Sinds 1970 ben ik zelf aan het kerkblad verbonden, vanaf dan kan ik uit de eigen herinneringen putten. De volgende mijlpalen zijn 1971 (vernieuwing van het Gemeentenieuws dat nu een gemeenschappelijk blad van de Hervormde gemeenten Beek en Urmond/Geleen-West wordt), en 1975 (oprichting van het blad 'Ons Kerkje' in de Hervormde gemeente te Grevenbicht).

Wim Hoogstraten



Historie/Monica Bosman, 08-01-2020

Bron: historisch archief van www.protestants-sittard.nl,
Nieuwsid: 4333, Subitem: 155.

01-02-2020

OM HET NIET TE VERGETEN (2):

In het vorige nummer van ons nieuwe gemeenschappelijke kerkblad "Onderweg" bracht ik het allereerste begin van de plaatselijke kerkbladen in de Westelijke Mijnstreek in herinnering, aan de hand van het eerste nummer van de eerste voorloper van "Onderweg", het blad "Gemeentenieuws" van de toenmalige Hervormde gemeente te Beek. Ik beperkte de stof toen tot de plaatselijke kerkbladen, omdat ik op de hoogte was van het bestaan van eerdere regionale Protestantse kerkbladen die in een ruimer gedeelte van Limburg verschenen. Ik noemde toen al het blad "Hervormd Limburg", dat alle Hervormde gemeenten in Limburg omvatte. Helaas heb ik van dat blad geen enkel exemplaar in bezit. Zoals ik schreef, waren de tekortkomingen van dat blad voor de plaatselijke berichtgeving nu juist de aanleiding dat een aantal jonge leden van de Hervormde gemeente Beek, vooral uit Stein, het initiatief namen om het blad "Gemeentenieuws" op te richten. Ik heb daardoor nooit een abonnement op "Hervormd Limburg" gehad.

Toen ik onlangs door mijn bibliotheek struinde, kwam ik in het boekje uit 1961 "De zeven Gemeenten" van G. van Hoeven, jarenlang scriba van de toenmalige Gereformeerde Kerk van Lutterade (later omgedoopt tot de GK van Geleen), een interessant citaat tegen uit het nummer van 18 oktober 1919 van blad "Belijdenis en Wandel, Weekblad der Gereformeerden in Zuid-Limburg". Ik neem aan dat dit het oudste regionale Gereformeerde kerkblad in onze streek is. Het onderwerp hangt samen met de voorgeschiedenis van de Gereformeerde Kerken (GKN) in Geleen en Sittard.

Het citaat luidt: 'D.V. zal zondag 19 oktober de gewichtige dag zijn, waarop de Gereformeerden van Treebeek zich zullen verenigen tot een zelfstandige, plaatselijke Kerk. Waar ook de Gereformeerden te Lutterade c.a. tot de nieuwe Kerk van Treebeek zullen gaan behoren, wordt de uitwonende ouderling van Heerlen (de moedergemeente van Treebeek, WH) te Lutterade ambteloos. De kerkenraad van Heerlen adviseert om op zondag 19 oktober voor Lutterade als ouderling aan te wijzen de brs. B.J.M. de Fluyster en L. Hoogerwerf. Zij kunnen dan tegelijk met de andere kerkenraadsleden bevestigd worden'.

Aldus geschiedde. De grensregeling hield in dat

Geleen, Beek, Stein en Sittard met de tussenliggende dorpen tot Treebeek gingen behoren (Susteren bleef echter onder de toenmalige Gereformeerde Kerk van Venlo). Toen korte tijd later de kerk van Maastricht van Treebeek werd afgesplitst, ging bedoeld territorium deel uitmaken van de Gereformeerde Kerk van Maastricht, met Lutterade als buitenwijk. Tot de eerste gereformeerden te Lutterade behoorde de familie Kuik, die anno 2020 nog steeds deel van onze gemeente uitmaakt.

In 1919 werd voor de naam Lutterade gekozen, omdat er weliswaar een burgerlijke gemeente bestond met de naam van het oude Graafschap Geleen, maar geen dorp met die naam. De burgerlijke gemeente bestond uit de drie dorpen Lutterade, Opgeleen en Krawinkel. De toen in aanbouw zijnde belangrijke steenkoolmijn Maurits lag ook in Lutterade. Later is het gebied tussen de drie oorspronkelijke dorpen volgebouwd en het geheel is de stad Geleen gaan vormen. In 1958 werd de naam van de gemeente daarom gewijzigd in Gereformeerde Kerk van Geleen.

De gereformeerden van Lutterade (incl. Sittard) bleven tot 1930 tot de Gereformeerde Kerk van Maastricht behoren. In dat jaar werd de Gereformeerde Kerk van Lutterade afgesplitst met als territorium weer Geleen, Beek, Stein en Sittard met de tussenliggende dorpen. Susteren kwam in 1920 onder de toen opgerichte Gereformeerde Kerk van Roermond en in 1956 bij de Gereformeerde Kerk van Sittard, die toen van de Gereformeerde Kerk van Geleen werd afgesplitst. De Hervormden van Susteren behoorden trouwens al sinds het begin van de 19e eeuw kerkelijk tot Sittard. De Gereformeerde Kerken van Geleen/Lutterade en Sittard behoren tot de voorlopers van onze gemeenschappelijke Protestantse gemeente, zoals die thans in opbouw is.

Het is opvallend dat de stukken die ik ter beschikking heb, na 1919 nergens meer gewag maken van een Gereformeerd kerkblad in onze streek, tot de oprichting van Kerknieuws, een van de beide directe voorlopers van Onderweg. Misschien kan iemand in de gemeente hier een aanvulling leveren.

Wim Hoogstraten, Urmond 26-01-2020

Historie/Monica Bosman, 01-02-2020

Bron: historisch archief van www.protestants-sittard.nl,
Nieuwsid: 4389, Subitem: 155.



29-02-2020

OM HET NIET TE VERGETEN (3): HET BLAD "HERVORMD LIMBURG"

De twee vorige stukjes in het kader van "Om het niet te vergeten" over de diverse voorlopers van ons nieuwe blad "Onderweg" hebben heel wat (positieve) reacties teweeggebracht. Een heel belangrijke inbreng leverde Janny van der Laan. Zij stuurde mij de tekst van een speciale bijlage van 16 pagina's bij de uitgave van "Kerknieuws" van 14 september 2006 onder de titel "Kerknieuws veertig jaar". Aan de bijlage hadden diverse schrijvers uit de Hervormde gemeenten Beek, Urmond/Geleen-West en Geleen-Oost en de Gereformeerde kerk van Geleen meegewerkt. Janny van der Laan had de eindredactie. Uit dat grote overzichtsartikel hoop ik later enige punten aan te halen. Interessant is het dat het artikel alle logo's van de plaatselijke voorlopers van Kerknieuws toont. Dat van het allereerste plaatselijke blad "Gemeentenieuws" staat hieronder.

Maar nu over de regionale kerkbladen, die er in onze streek geweest zijn in de tijd dat er nog geen plaatselijke bladen waren. In het februari-nummer van 'Onderweg' noemde ik het zeer vroege (1919!) Gereformeerde regionale kerkblad 'Belijdenis en Wandel, Weekblad der Gereformeerden in Zuid-Limburg'. Inmiddels heb ik ook nog enkele exemplaren van het Hervormde regionale kerkblad



'Hervormd Limburg' gevonden. In de uitgave van 28 juni 1963 staat een artikel over de geschiedenis van dit veertiendaagse blad, dat werd uitgegeven door de Classis Maastricht van de Nederlandse Hervormde Kerk en dat uitkwam in alle gemeenten van de Classis, van Blitterswijk (tegenwoordig Venray) tot Eijsden en Vaals. Ds. S. Coolsma van Sittard was er jarenlang eindredacteur van. Ik neem aan dat hij ook de schrijver is van het genoemde artikel.

'Hervormd Limburg' was de opvolger van het 'Mededelingenblad' uit de oorlogstijd. Dat werd gedrukt in Zaltbommel. Toen de Bevrijding onze streek in september 1944 bereikte, bleef Zaltbommel door de Duitsers bezet, zodat het blad ons gebied niet meer kon bereiken. Drukkerij Alberts in Kerkrade hielp de gemeenten in het zuiden in hun behoefte contact met hun leden te houden door het drukken van een soort brief, die later ook min of meer geregeld ging verschijnen. Papier was echter schaars en wat er was, had soms een vreemde kleur: er zijn gele, roze en grijze blaadjes geweest. Na enige tijd wilde het classisbestuur een eigen blad beginnen, maar het kreeg geen papiertoewijzing. De toenmalige minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, prof. Van der Leeuw, heeft zich toen persoonlijk ingezet om die toewijzing te veroveren. Het blad kreeg de naam 'Hervormd Limburg'. Toen maanden later ook Midden- en Noord-Limburg bevrijd werden, kon het blad ook daar verschijnen.

Het classisbestuur wilde een breed blad, waarin de Hervormde Kerk in Limburg op vele terreinen haar eigen geluid kon laten horen. Aan de orde kwamen kwesties zoals de behandeling van politieke delinquenten, onze verhouding met Duitsland, de Indonesische kwestie etc. Het aankondigen van kerkdiensten en gemeenteberichten zou secundair zijn ten opzichte van het opiniebladkarakter. Voor een goed deel is de opzet geslaagd en er zijn veel goede opiniestukken, boekbesprekingen e.d. verschenen. Zo kwam ik een groot artikel tegen over het 'Zuidelijk Zonnehuis', protestants tehuis voor chronisch zieken in Roermond, en een artikel waarin de mij verder onbekende ds. Erik uiteenzette dat Hervormden even goed Katholiek zijn als de Rooms-Katholieken. Ook zij maken immers deel uit van de gemeenschap waarvan de Apostolische Geloofsgelijdenis spreekt: 'Credo sanctam ecclesiam catholicam' (ik geloof de heilige algemene kerk). Deze gedachte heeft in de 80-er jaren ds. Röell geïnspireerd om op het bord in de kerk van Urmond in de Nederlandse vertaling van de geloofsbelijdenis het woord 'katholiek' i.p.v. 'algemeen' te laten zetten. Ik moet dat regelmatig aan bezoekers van de kerk uitleggen.

Al spoedig bleek er echter een grote behoefte te bestaan aan meer uitvoerige gemeenteberichten. Er was daardoor een voortdurend spanningsveld om de opiniestukken en de gemeenteberichten binnen de beperkte omvang van het blad te combineren. Uiteindelijk heeft dat geleid tot de oprichting van plaatselijke kerkbladen met meer ruimte voor plaatselijk nieuws, waaronder in 1971 het 'Gemeentenieuws' van de Hervormde gemeente Beek (vanaf 1971 samen met Urmond/Geleen-West) en enkele jaren later 'Nieuws' van de Hervormde gemeente Geleen-Oost. Om een indruk van de inhoud van de gemeenteberichten in 'Hervormd Limburg' te geven:

De kerkdiensten vormden een vaste rubriek. Het valt daarbij op in hoeveel plaatsen er ~~er~~zondags Hervormde diensten waren. In januari noemde ik al de 9 kerkgebouwen binnen onze a.s. eigen gemeente waarin, meestal wekelijks, dienst was. Daarbij was ik de diensten vanuit de Hervormde gemeente Sittard in Heilder (Selfkant) nog vergeten, en voor de rest van Zuid-Limburg kan ik alleen al voor de Hervormde Kerk nog toevoegen Bleijerheide, Brunssum-Rumpen, Eijgelshoven, Eijsden, Gulpen, Heerlen, Heerlen-Meezenbroek, Heerlerheide, Hoensbroek, Kerkrade-Chèvremon, Maastricht St. Jan, Maastricht Waalse Kerk, Meerssen, Nuth, Schaesberg, Schinveld, Spekholzerheide-Gracht, Terwinselen, Treebeek, Vaals, Valkenburg en Waubach. Dit grote aantal preekplaatsen hing uiteraard samen met de beperkte mobiliteit van de zeer vele mijnwerkers met hun wisseldiensten. Er waren toen ook veel meer predikanten dan nu. Naast de eigen kerkdiensten, werden vaak ook de diensten en andere religieuze programma's van het IKOR (Interkerkelijk Overleg in Radio-aangelegenheden) aangekondigd. Deze werden meestal via de radio (publieke omroep) uitgezonden, maar later soms ook via de televisie. Misschien een idee voor Onderweg om de tegenwoordige soortgelijke uitzendingen van de EO aan te kondigen?

Voor de nieuwtjes uit de gemeenten was per gemeente vaak niet meer dan enkele tientallen regels beschikbaar. Naast

geboorteaankondigingen en verhuizingen van gemeenteleden waren voorbeelden van berichten die over het afscheid van de heer Koole als beheerder en jeugdleider in het AMVJ-gebouw te Geleen en de beroeping van ds. J.C. Muller in Beek na jaren van ellende in die gemeente. De gemeente bloeide enorm op en er was in Beek, maar ook in Geleen een grote toevloed van nieuwe kerkgangers. Ds. Muller moest trouwens niet alleen zijn eigen gemeente bewerken, maar nam tevens voor de Hervormde gemeente Sittard het zuidelijke gedeelte met de wijk Sanderbout voor zijn rekening.

Op 28 juni 1963 verscheen het laatste nummer van 'Hervormd Limburg' als classisblad. Het blad werd voortgezet als de Limburgse editie van het landelijke blad 'Hervormd Nederland'. De plaatsingsmogelijkheden voor gemeenteberichten namen hierdoor nog meer af. Al snel verloor 'Hervormd Nederland' tevens zijn brede protestantse inslag. Toen ik in 1970 naar Limburg kwam, zagen mijn vrouw en ik dan ook geen enkele reden waarom wij een abonnement zouden nemen. Ik heb om die reden van harte meegewerkt aan het uitbouwen van het 'Gemeentenieuws', dat enkele jaren eerder was opgericht met per uitgave één blaadje met gemeenteberichten, tot het fraaie blad dat bestaan heeft tot de komst van 'Kerknieuws' in 1989.

Wim Hoogstraten, Urmond 14-02-2020

Historie/Monica Bosman, 29-02-2020

Bron: historisch archief van www.protestants-sittard.nl,
Nieuwsid: 4486, Subitem: 155.

29-03-2020

OM HET NIET TE VERGETEN (4) DE BLADEN "DE ZEVEN GEMEENTEN" VAN DE GEREFORMEERDE CLASSIS EN "NIEUWS" VAN DE HERVORMDE GEMEENTE GELEEN-OOST

In de twee vorige stukjes in het kader van "Om het niet te vergeten" kwamen aan de orde de regionale kerkbladen, die er in onze streek geweest zijn in de tijd dat er nog geen plaatselijke bladen waren. Anders dan ik in het februarinummer meldde, weet ik nu dat er in de jaren na Wereldoorlog II een blad "De Zeven Gemeenten" heeft bestaan, dat werd uitgegeven door de classis Maastricht van de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Dit blad besloeg de toenmalige zeven Gereformeerde Kerken in Limburg, nl. in historische volgorde van vorming ('instituering') die van Venlo, Heerlen, Treebeek, Maastricht, Roermond, Geleen en Sittard en moet dus zeker gelden als een van de diverse voorlopers van ons nieuwe blad 'Onderweg'. Het blad zal bestaan hebben tot ca. 1974, want in dat jaar werd het 'Kerkblad van de Gereformeerde Kerken Geleen en Sittard' opgericht. Op dat blad hoop ik later nog terug te komen. Helaas weet ik van het blad 'De Zeven Gemeenten' verder niets. Hopelijk kan iemand in de gemeente hierop aanvulling geven. Ik wil me bij de verdere bespreking van de plaatselijke kerkbladen waar mogelijk aan de tijdsvolgorde houden. Daarom komt nu aan de orde het blad 'Nieuws', dat werd uitgegeven door de toenmalige Hervormde Gemeente Geleen-Oost. Ik maak daarbij dankbaar gebruik van de twee artikelen van Janny van der Laan-Jongsma en Adri van Bruchem-van Hoogdalem in de al eerder in deze serie genoemde feestbijlage 'Kerknieuws veertig jaar' bij het Kerknieuws van 14 september 2006.

'Nieuws' is rond 1970 opgericht naar aanleiding van dezelfde omstandigheden als waaronder enkele jaren eerder het 'Gemeentenuws' in de Hervormde Gemeente Beek werd opgericht: de teloorgang van het provinciale blad 'Hervormd Limburg' (zie het januarinummer van 'Onderweg'). De Hervormde Gemeente Geleen-Oost omvatte het territorium van de toenmalige burgerlijke gemeente Geleen ten Oosten van de spoorlijn Sittard-Maastricht plus het Geleense Mauritspark en het Schinnense dorp Sweikhuizen. Aan de Parklaan te Geleen stond de Kruiskerk. De rest van Geleen ten westen van de spoorlijn vormde toen met Urmond samen de Hervormde Gemeente Urmond/Geleen-West met een eigen kerkgebouw, de Tunnelkerk aan de Tunnelstraat. Net als in Beek, was er in de gemeente Geleen-Oost naar aanleiding van de

sluiting van de kolenmijn Maurits met de bijbehorende cokesfabrieken een gespreksgroep opgericht om na te denken hoe om te gaan met de inkrimping van de gemeente door het vertrek van veel ex-mijnwerkers en beampten. In Geleen-Oost heette deze gespreksgroep 'Kerk 2000' en had als leden o.a. Heleen en Ruud Steen, Tonny en Johan Meij en Adri en Jan van Bruchem. Ook net als in Beek, was een van de uitkomsten van het overleg het voorstel om een eigen kerkblad op te richten. Nog eens net als in Beek, waren de predikant (ds. Heins) en de kerkenraad eerst niet erg enthousiast. De groep gemeenteleden zette echter door en (naar ik aanneem) half 1971 verscheen het eerste nummer van 'Nieuws'. De



redactie bestond uit Piet Meij, mevrouw Weijdemá en Adri van Bruchem. Adri deed het type- en stencilwerk op even gebrekkige apparatuur als in Beek. Het resultaat waren stencils met twee bladzijden A5 naast elkaar, die Adri mocht afdraaien op de stencilmachine van het kantoor van het Hervormd Jongerenwerk in Limburg te Sittard. Daarvoor moest zij naar Sittard fietsen en in haar eentje op een donker kantoor een vaak haperende stencilmachine bedienen. Vaak kwam zij terug met haar handen onder de stencilinkt. Na gedane arbeid mocht zij terugfietsen naar Geleen met grote stapels onder de snelbinders. Zij vond een en ander niet altijd leuk, maar heeft het werk met enthousiasme gedaan tot aan haar vertrek uit de gemeente in 1974. Voor de omslag werd drukkerij Elma aangetrokken. De redactieleden fietsten heel Geleen rond om advertenties te werven om een en ander betaalbaar te houden. In de Kruiskerk zorgde een groep gepensioneerde heren o.l.v. de heer Van Golberdinge voor wat tegenwoordig de Vouwploeg van 'Onderweg' doet: stapelen, verzamelen, vouwen en postklaar maken. Er waren zo'n 400 adressen; alle gemeenteleden kregen het blad gratis. Het blad verscheen iedere twee weken.

Om een idee van de inhoud te krijgen, hierna wat knipsels uit 'Nieuws' door de jaren heen (met dank aan Janny van der Laan): Nieuw Liedboek, februari 1973. In mei aanstaande zal het nieuwe Liedboek voor de kerken verschijnen wat in nagenoeg alle protestantse kerken gebruikt zal worden. Hiermee is dan een eind gekomen aan alle blauwe, groene en rode bundels en wat voor kleuren er nog meer in omloop waren! N.C.V.B. Maandag 19 februari, om 8 uur: Jaarvergadering, met het showen van door de leden zelfgemaakte kleding & Doopzitting Gelegenheid tot bediening van de heilige doop bestaat er in de eredienst van zondagmorgen 4 februari. In verband hiermee is de doopaangifte op vrijdagavond 26 januari a.s. in de consistorie.

Willen de doopouders hun trouwboekje meebrengen? Kerkappèl Wie trekt aan de bel? &.. Kerkappèl Als U fors wilt geven, Kan de kerk blijven leven Met een hartelijke groet vanuit de pastorie. Uw G.A. Odé

De Ring (werd gevormd door de hervormde predikanten in Limburg). Met de bevestiging van kandidaat G.H.M. Röbling in de Tunnelkerk en zijn komst in Beek als predikant is de Ring weer heel & Met regelmaat zijn er gemeenschappelijke diensten in het kader van het samenwerkingsproces Hervormd/Gereformeerd. Zo ook in april 1975: a.s. weekend worden de Hervormd-Gereformeerde diensten in de Hervormde kerkgebouwen in de regio gehouden. Hier gaat dan voor ds. Röbling uit Beek. Ds. Vogel is gevraagd voor de zaterdagavonddienst in de Tunnelkerk en zelf (Odé) zal ik op zondagmorgen de diensten leiden in resp. Urmond en Beek. Gezinsdienst 1976. Zondag 13 november is er in de Kruiskerk een gezinsdienst. We komen bijeen samen met de zondagschoolkinderen van de Molukse Evangelische Kerk. De kinderen zingen liederen in het Maleis en een paar liederen in het Nederlands met de kinderen van Kiveva (kinderen van één Vader). Mevrouw Pattienasarany verzorgt een deel van de dienst. Enkele van 'onze' kinderen vertolken de gedachte 'over grenzen heen', het onderwerp van deze zendingsdienst. 'Nieuws' heeft bestaan tot maart 1983, toen het opging in het nieuwe gezamenlijke blad 'Kerknieuws' van de Hervormde gemeenten Beek, Urmond/Geleen-West en Geleen-Oost en de Gereformeerde kerken van Geleen en Sittard. Wim Hoogstraten, Urmond 22-03-2020

Nieuwsid: 4607, Subitem: 155.

03-05-2020

OM HET NIET TE VERGETEN (5) VAN GEMEENTENIEUWS TOT KERKNIEUWS

In de eerste aflevering ("Onderweg" januari 2020) van deze serie over de voorlopers van ons nieuwe gemeenschappelijke kerkblad "Onderweg" schreef ik over het allereerste begin van de plaatselijke kerkbladen in de Westelijke Mijnstreek Dat was het "Gemeentenieuws" van de toenmalige Hervormde gemeente te Beek (L), dat begon uit te komen in 1967. In de drie volgende afleveringen ("Onderweg" februari, maart en april 2020) ging het over de regionale (in tegenstelling tot de plaatselijke) kerkbladen die voorlopers van "Onderweg" waren, en over het in tijdsvolgorde tweede plaatselijke blad binnen ons territorium, het "Nieuws" van de Hervormde gemeente Geleen-Oost, begonnen in 1971.

Nu keer ik terug naar hoe het verder ging met het 'Gemeentenieuws'. Eind 60-er jaren werd duidelijk dat de toenmalige Hervormde gemeente Urmond/Geleen-West, die al jarenlang vacant was, na het lange ziekteverlof en uiteindelijk vertrek van de laatste eigen predikant ds. J.N. Dansen, financieel niet meer in staat was om zelfstandig voort te bestaan. Deze gemeente omvatte de kernen



Urmond met Berg aan de Maas, Nattenhoven en Maasband met de kerk te Urmond, en Geleen-Lindenheuvel met de (nu niet meer bestaande) Tunnelkerk aan de Houtmanstraat in Lutterade. Vanuit de 17e eeuw omvatte de gemeente tevens het gebied van de voormalige heerlijkheden Leut en Eisden (tegenwoordig burgerlijke gemeente Maasmechelen) op de Belgische Maasoever, waar nog altijd enkele gemeentelieden woonden, maar waar de laatste Protestantse kerkdienst ruim 200 jaar geleden plaatsvond. Besloten werd dat ds. J.C. (Chris) Muller van Beek per 1 januari 1971 tevens predikant van Urmond/Geleen-West zou worden. De kerkdiensten in Stein-Nieuwdorp waren inmiddels vervallen als gevolg van een sterk verlies aan gemeentelieden in Stein door de sluiting van de kolenmijnen, maar ds. Muller hield nog drie kerken te bedienen over: Beek, Urmond en de Tunnelkerk. Dat was een zware taak. Iedere week deed hij dienst in twee van de kerken en voor de derde kerk werd een gastpredikant aangezocht. De gemeenten Beek en Urmond/Geleen-West bleven in beginsel onafhankelijk, maar besloten direct zoveel mogelijk samen te werken. De twee samengaande gemeenten waren heel verschillend. In Beek waren de leden hoofdzakelijk ex-mijnbeambten met enkele academici, de deelgemeente Urmond bestond in hoofdzaak uit de afstammelingen van de oude agrarische bevolking die in de 16e eeuw met de Kerkhervorming waren meegegaan en de deelgemeente Geleen-West uit ex-mijnwerkers, vaak afkomstig uit Drenthe en Friesland.

Een geschikt middel om de zo verschillende groepen zo goed mogelijk te integreren zou een gemeenschappelijk kerkblad zijn. Op initiatief van Rob Hanssens, Wim Hoogstraten (beiden uit Beek) en de heer F.G. Kluit uit Geverik, die alle drie kort tevoren in de gemeente waren komen wonen, werd het 'Gemeentenieuws' (één kantje folio per maand) daarom uitgebouwd tot een fraai maandelijks blad in A5-formaat voor het geheel van beide gemeenten. Tot dan toe was er in Urmond/Geleen-West geen kerkblad, maar het nieuwe blad werd nu bezorgd bij alle 700 gezinnen van Geulle, Beek, Neerbeek, Spaubeek, Elsloo, Stein, Maasband, Urmond en Lindenheuvel. Wim Hoogstraten zorgde voor de organisatie. Tientallen bezorgers werden aangeworven, van wie sommigen nog heden als zodanig actief zijn. Vele adverteerders uit alle delen van de beide gemeenten werden aangetrokken, zodat het blad betaald kon worden uit de advertentieopbrengsten. De bevriende drukker Marell in Stein, die het foliokantje had gestencild, drukte ook het nieuwe blad. Truus en Gerard Mietus bleven actief in de redactie, nu gesteund door Ad Ludikhuizen uit Lindenheuvel. In 1975 nam Corrie Zuidervliet-Oskam de eindredactie over van de familie Mietus. Zij is tot 1990 eindredactrice gebleven. De heer Kluit was ontwerper van beroep en samen met Aleid van Veen-Lovink ontwierp hij voor het nieuwe 'Gemeentenieuws' een fraai logo, voorstellende de massa mensen onder de hemel, maar waarin ieder individu zich verheugt in de bijzondere belangstelling van de Heer. Het logo heeft dienst gedaan tot de komst van het Samen op weg-~~blad~~blad 'Kerknieuws' in 1983.

Wat de inhoud door de jaren heen betreft, valt het enthousiasme op dat de gemeente in die jaren kenmerkte. Doordat Staatsmijnen/DSM bezig was met een sterke uitbouw van de chemische fabrieken als vervanging voor de mijnbouw, vestigden zich heel wat jonge en hoogopgeleide gezinnen in de gemeente. Er waren zeer veel activiteiten van uiteenlopende aard. Zo organiseerde vogelkundige Albert Müller uit Berg excursies in o.a. het Limbrichterbos; er waren fietstochten en kerkepaden, zondagsscholen in Beek, Stein, Urmond en Lindenheuvel, en er werd een zangploeg opgericht voor het aanleren van de nieuwe '102 gezangen'. Er kwamen gemeenschappelijke kerkdiensten met diverse RK parochies en in het kader van het 'Samen op Weg'-proces met de Gereformeerde Kerk van Geleen en de Hervormde gemeente Geleen-Oost. De Protestantse scholen in Beek en Lindenheuvel verheugden zich in de vele aangemelde leerlingen. Financiële acties brachten zoveel op dat er een einde kwam aan de tekorten die tientallen jaren hadden geduurd. Volgens de statistiek per 1 juli 1971 waren er in de twee gemeenten samen niet minder dan 416 belijdende leden en 516 doopleden. In het nummer van januari 1972 werd bericht dat het historische De Rijckere-orgel van Beek, dat als gevolg van de jarenlange financiële perikelen al sinds jaren opgeslagen stond bij de orgelbouwer in Utrecht, nu wellicht toch gerestaureerd zou kunnen worden. Die restauratie heeft overigens nog geduurd tot 1983!

Het Gemeentenieuws van augustus meldde het vertrek van ds. Muller naar Franeker. In de Tunnelkerk werd een bidstond voor het beroepingswerk gehouden en het novemnummer kon (mede daardoor?) al melden dat kandidaat G.H.M. (Martin) Röhling was beroepen en het decemnummer dat het beroep was aangenomen. Het vrijwel compleet bewaard gebleven Gemeentenieuws geeft een prachtige indruk van het toenmalige gemeentelven. Ik zal mij nu verder beperken tot de vermelding in het nummer van september 1978 van de eerste gemeenschappelijke Jaargids van de Hervormde gemeenten Beek, Urmond/Geleen-West en Geleen-Oost en de Gereformeerde Kerk van Geleen, en die in het nummer van juli 1980 dat na twee jaar vacature ds. Joan Röell intrede doet als opvolger van Martin Röhling, samen met ds. Wim Westerveld in de Gereformeerde zuster gemeente.

Het laatste nummer, dat van maart 1983, vermeldt het programma voor de Orgelfeesten in het weekeinde 16-20 maart ter gelegenheid van de inwijding van het gerestaureerde De Rijckere-orgel, als gelukkige afloop van een jarenlange lijdensweg voor de kerkvoogden. In hetzelfde nummer wordt het verschijnen aangekondigd van het boekje 'Protestants Beek' van Wim Hoogstraten en Henk van Loo, dat de geschiedenis beschrijft van het protestantisme in en rond Beek vanaf de Hervormingstijd en van de diverse orgels die de gemeente in die tijd gediend hebben.

Wim Hoogstraten, Urmond 26-04-2

Historie/Monica Bosman, 03-05-2020

Bron: historisch archief van www.protestants-sittard.nl,
Nieuwsid: 4755, Subitem: 155.

06-06-2020

OM HET NIET TE VERGETEN (6) Het blad "Ons Kerkje"

In deze serie over de voorlopers van ons nieuwe gemeenschappelijke kerkblad "Onderweg" komen we nu toe aan het blad "Ons Kerkje" van de toenmalige Hervormde gemeente Grevenbicht. Daartoe ga ik (met toestemming van de schrijver) te rade bij het artikel van Ad Udo in de lezenswaardige bundel "Godt bewaert de sinen in noot, 500 jaar protestantisme in Grevenbicht", die in 2001 onder redactie van Guus Janssen, Jean Knoors en Joan Röell verscheen ter gelegenheid van het 150-jarige bestaan van het kerkgebouw.

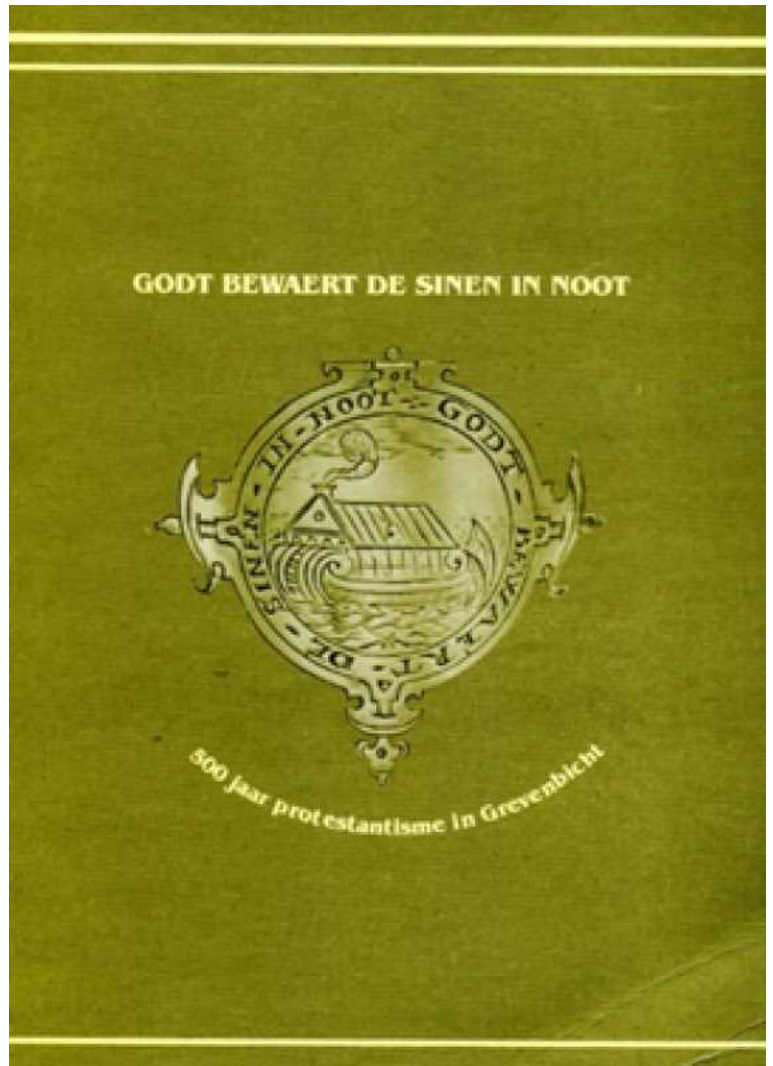
Deze bouw van een eigen degelijke kerk (daarvoor was er slechts een noodkerk) was een belangrijke stap in het ontstaan van de zelfstandige Hervormde gemeente Grevenbicht in 1861, nadat de protestanten van Grevenbicht bijna 300 jaar lang één gemeente hadden gevormd met hun geloofsbroeders en -zusters van Urmond en het nu in België liggende Leut. Het 150-jarige jubileum van het kerkgebouw viel vrijwel samen met het 25-jarige bestaan van het kerkblad 'Ons Kerkje'. Het artikel van Ad Udo staat dan ook in het teken van dit zilveren jubileum. Het artikel begint met een citaat dat ook zonder meer van toepassing is op ons nieuwe blad 'Onderweg': Een kerkblad is de specie die de losse stenen van een gemeente samenvoegt en de vaste stenen op hun plaats houdt□

Het blad 'Ons Kerkje' is opgezet in 1975, in de serre van de pastorie van ds. W. van der Ende naast de kerk te Grevenbicht. Enkele kerkenraadsleden van de Hervormde gemeente Grevenbicht namen het voortouw; Victor de Heer en Jo Willems zorgden voor de uitvoering. De procedure leek als twee druppels water op wat er in Stein gebeurde voor het blad 'Gemeentenieuws' (zie 'Onderweg' van januari 2020). Omdat veel lezers slechts een flauw idee van de toenmalige omstandigheden zullen hebben, volg ik de beschrijving van Ad Udo in zijn artikel.

De teksten werden getypt op een stencil, waarbij de schrijfmachine de letters door het stencil heen sloeg. Er ontstonden dus in het stencil gaatjes in de vorm van de letters. In de stencilmachine drong inkt door die gaatjes op het papier, zodat de tekst werd afgedrukt. Ad's beschrijving herinnert mij aan de zeer herkenbare moeilijkheden waar de stenciller voor werd gesteld en die ons nu

moedeloos zouden maken. Stencils die afscheurden op de gaatjes en dan opnieuw getypt moesten worden. Het zenuwslopende niet-te-langzaam niet-te-snel afdraaien, met de hand, want een elektrisch aangedreven stencilmachine kon de armlastige kerkgemeente zich niet veroorloven. Tekeningen die moeizaam op een calque moesten worden ingekrast. Tekst die soms nauwelijks leesbaar was door te weinig inkt of juist bijna zwart. Maar het werkte wel. Na het stencillen werden de afzonderlijke bladen van formaat A4 dubbelgevouwen tot A5, vergaard tot een compleet kerkblad en geniet. Als het kerkblad klaar was, bracht Victor de Heer het zelf bij de gemeenteleden rond.

Jarenlang verzorgden Victor en Jo het kerkblad. Daarna nam Mary Baars de leiding over en werd het blad voortaan bij haar thuis geproduceerd. De door Victor de Heer tweedehands aangeschafte stencilmachine was echter aan het eind van haar Latijn. In plaats van velletje voor velletje door de machine te sturen, gingen er soms wel tien vellen tegelijk door en lag Mary's keuken bezaaid met papier. Gelukkig kreeg de protestantse Ds. Deelemanschool in Grevenbicht een elektrische



stencilmachine en werd het kerkblad in het vervolg op de school gestencild door Ad Udo. Ad is trouwens tot op de huidige dag bij het kerkblad (nu 'Onderweg') betrokken. Er werd ook een (tweedehands) inbrandapparaat gekocht dat tekst, tekeningen, plaatjes e.d. overbracht op het stencil. Er hoefde dus niet meer op het stencil getypt of op de calque gekrast te worden, hetgeen het einde betekende van veel ellende. Voor de bezorging werden vrijwilligers gevonden. Op diezelfde stencilmachine zal in 1986 de brochure van Herman Baars over de toen 55-jarige Ds. Deelemanbasissschool zijn vervaardigd. School en kerk waren nauw verbonden. De school kreeg in dat jaar nieuwbouw. In 1986 verscheen ook als een soort bijzondere uitgave van het kerkblad de brochure van T.L. Korporaal van het Provinciaal Bureau van de Nederlandse Hervormde Kerk te Eindhoven onder de titel 'Impressies uit de geschiedenis van de Hervormde gemeente te Grevenbicht'. Doel van die brochure was de inzameling van geld voor de restauratie van de pastorie. In 1987 vierde de Hervormde gemeente Grevenbicht haar 125-jarig bestaan als zelfstandige gemeente. Er was een hele week feest en naast 'Ons Kerkje' verscheen toen een bijzondere Jubileumgids. Hierin besteedde Herman Baars mede aandacht aan de periode 1520/1524 (Grevenbicht als wijkplaats voor Protestanten, onder bescherming van pandheer graaf Willem van Vlodrop) tot 1862 (einde van de eeuwenlange samenwerking met de gemeente van Urmond). Hij herinnerde aan de preek van ds. Deeleman bij het 50-jarig bestaan van het kerkje in 1901 over de oproep in het Bijbelboek Leviticus om de jubeljaren in de gemeente te vieren om mensen de gelegenheid te geven zichzelf te zijn. Zeker toepasselijk in tijden van somberheid rond de COVID-pandemie.

Maar terug naar de techniek. Toen de machine op school versleten was, schaften kerk en school samen een nieuw apparaat aan. Begin jaren 90 stapte de school over op de moderne kopieermachine en nam de kerk het oude apparaat over. Op de zolder van de kerk te Grevenbicht werd een redactielokaal ingericht en het blad werd daar gestencild. Midden jaren 90 veranderde de lay-out van A5 (dubbelgevouwen A4) in gewoon A4, waardoor het tijdrovende vouwen niet meer nodig was. Eind jaren 90 was ook dit apparaat versleten en van toen aan werd het blad tegen een kleine vergoeding gekopieerd in de Ontmoetingskerk te Geleen door de drukploeg van de toen nog federatieve Protestantse gemeente Geleen-Beek-Urmond. De oude typemachine was ondertussen vervangen door een elektrische en later door een typemachine met een geheugen waardoor aan te passen bladzijden niet meer opnieuw getypt behoeften te worden. Tenslotte verdreef eind jaren 80 de computer de typemachine. Hierdoor konden tekeningen en foto's gemakkelijker en mooier tussen de tekst geplaatst worden. Ook het tijdrovende overtypen van aangeleverde teksten behoorde met de uitvinding van diskettes en later e-mail en internet grotendeels tot het verleden.

Het spreekt vanzelf dat de inhoud van het blad zich in de loop van de tientallen jaren van zijn bestaan heeft ontwikkeld. In het begin bestond die inhoud vooral uit mededelingen, aankondigingen en verslagen die betrekking hadden op de kerkelijke gemeente Grevenbicht. Een voor- en nawoord werd veelal verzorgd door Victor de Heer. Toen ds. C.J. Menken-Bekius begin 1978 naar Grevenbicht kwam, verzorgde zij het voorwoord en leverde zij artikelen aan die over de gemeentegrenzen heengingen. Volgende predikanten zijn steeds doorgeslagen met het schrijven van een voorwoord en de redactie is blijven zorgen voor het overnemen van stukjes uit andere bladen en nieuws uit de landelijke kerk. Toch bleef het plaatselijke nieuws de hoofdmoot. In de Informatiegids van de Hervormde gemeente Grevenbicht voor 1984 wordt als doel van 'Ons Kerkje' aangegeven: het verzorgen van een contactorgaan binnen de Protestantse Kerkgemeenschap Grevenbicht en omgeving en het doorgeven van informatie die van belang is voor de gemeenteleden. Deze informatie wordt geleverd door

de predikant, de werkgroepen, de school en eventueel door anderen, die mededelingen hebben voor de gemeenteleden. De redactie bestond toen uit mevr. M. Bakker, dhr. A. Udo, dhr. R. Venderbosch en mevr. G. Venderbosch (namens de kerkenraad). In het jaar 2000, toen het boek 'Godt bewaert de sinen in noot' verscheen, bestond de redactie uit Mieke Bakker, Gertie Steenland-Vencken en Ad Udo.

Het blad 'Ons Kerkje' heeft bestaan tot aan het samengaan van de Protestantse gemeenten Grevenbicht en Sittard in 2011. Het werd toen opgenomen in het blad 'Gaandeweg' van de gefuseerde gemeente.

Wim Hoogstraten, Urmond 28 mei 2020

Historie/Monica Bosman, 06-06-2020

Bron: historisch archief van www.protestants-sittard.nl,
Nieuwsid: 4905, Subitem: 155.

06-07-2020

OM HET NIET TE VERGETEN (7)

Het blad "Kerkblad van de Gereformeerde Kerken Geleen en Sittard"

Om een indruk van dit blad te geven, put ik gaarne uit de memoires van Janny van der Laan-Jongsma en Elly Dols-Rolaff in de meergenoemde jubileumuitgave van het blad 'Kerknieuws' van 14 september 2006.

Het blad kwam tot stand toen het blad 'De Zeven gemeenten' (zie nr. 4 van deze artikelenserie in 'Onderweg' van april 2020) begon te kwijnen. Dit blad werd door de Gereformeerde classis Maastricht uitgegeven sinds het verdwijnen van een mij verder niet bekend blad van de Gereformeerde provinciale synode. Ds. Kuiper van de GK Geleen schrijft begin 1976 daarover in 'Kerkblad GKGS' (ik kort voortaan de naam af en ik laat de originele spelling van de citaten staan): Het blad van de 7 gemeenten bestaat niet meer. En hoe zou het u anders ter ore komen als wij het u niet meedeelden. De klassis heeft, toen het provinciale kerkblad werd opgeheven, besloten een proef te nemen met een klassikaal blad. Reden: als protestanten, en helemaal als gereformeerden, leven we in een zodanige verstrooiden situatie, dat we de onderlinge band als sterke steun nodig hebben. Daarom is alleen een plaatselijk mededelingenblaadje niet voldoende. (&) Het is te vrezen dat er flinke schade is toegebracht&

De oudste jaargang van 'Kerkblad GKGS' die Janny

in 2006 tegenkwam was die van 1974. De redactie was in handen van Jan Boerrigter uit Geleen en de kopij moest op zondags voor de morgendienst ingeleverd worden bij de koster. Janny haalt Jan aan: 'Ik ben redacteur geweest van 1974 tot 1978.

De aangeleverde tekst moest uitgeteld worden: een vast aantal letters per regel en een vast aantal regels per kolom.

Handgeschreven kopij moest uitgetypt worden. Daarna bracht ik het op zondagsavonds naar Ko Breman (of bij diens afwezigheid naar Riek Weijland) die het typewerk deed om het kerkblad drukklaar te maken. Elly Dols-Rolaff uit Geleen, die in 1979 het redacteurschap op zich nam en dat tot aan het opgaan van het blad in het Samen-Op-Weg-blad 'Kerknieuws' in 1983 heeft volgehouden, schrijft daarover in 2006: Ik bewaar goede herinneringen aan de mensen daar die samen met mij het blad maakten. Geleen 'had recht op' een pagina of tien en Sittard 'had recht op' vijf. Gereformeerd Geleen had nogal wat schrijvers in de gemeente, dus ik ging meestal over mijn aantal pagina's heen en moest dan weer met Sittard overleggen. We zaten toen nog niet in het digitale tijdperk. De stukjes werden handgeschreven (soms zeer moeilijk leesbaar!), op een kladje of getypt aangeleverd. Ik moest dan door middel van typen, knippen en plakken (en dan bedoel ik echt knippen met een schaar en plakken met lijm, en niet een paar knoppen op de computer) de stukjes tot een kerkblad maken. Op zondagavond bracht ik alles dan naar iemand van Gereformeerd Geleen die handig was met stencils typen. De deadline voor het inleveren van kopij was vrijdagmiddag vijf uur. Ik herinner me dat Wim Westerveld de grenzen elke twee weken een paar minuten verlegde. Maar hij kwam trouw op vrijdag met zijn materiaal en we dronken gezellig koffie samen. Ik zat alleen in de redactie, er was niemand anders. Dat legde een claim op mijn privé leven en gezin. Mijn hele planning in die dagen was rond het kerkblad. Kon ik het weekend weg met de kinderen? Nee, niet dat weekend, dat was het weekend van het kerkblad. Ik hoop voor degene die het nu doet, dat het beter is geregeld. Tot slot kan ik alleen maar zeggen dat ik het al die jaren met veel plezier heb gedaan. Je leerde de mensen op een andere manier kennen dan alleen maar in de kerk. Het gaf mij het gevoel dat wij 'samen op weg waren'.

Voor de jongere lezers: 'Samen Op Weg' was de werknaam van het proces van het samengaan van de Hervormde, Gereformeerde en Lutherse kerken, dat toen gaande was en dat in deze serie nog wel aan de orde zal komen. Janny van der Laan laat in haar stuk uit 2006 een aantal onderwerpen en fragmenten volgen uit 'Kerkblad GKGS'. Ik neem er een aantal over (de kerkbladcitaten in cursieve druk): De Voorhof, de nieuwe zaal van de Bethelkerk, is klaar. We schrijven november 1974. Op vrijdag 1 november was de nieuwe zaal stampvol. Om 8 uur was de officiële oplevering. Dit feestelijk gebeuren ging



gepaard met herinneringen aan het afgelopen jaar, waarin met buitengewone medewerking 'ons project' tot stand is gekomen. De voorzitter van de bouwcommissie overhandigde een grote sleutel. Er was alle reden God te danken en te zingen. Er werden 'monumentjes' onthuld: bloemen die later in een bloemenbak in de hal komen 'voor alle vrouwen die hun man zo vaak 's avonds moesten missen' en een plastic 'met de beste dank aan alle medewerkers, voor hun energieke en actieve inzet. De jeugd bood een zelfgemaakt wandkleed aan. Het nieuwe elektronische orgel van Con Brio zorgde voor achtergrondmuziek. De Kerst-Inn. Het grote succes van de kerst-inn van het afgelopen jaar is aanleiding voor de organisatie in 1974 deze 'open kerstdag' te herhalen. Uit de enquête is gebleken dat niet alleen eenzamen behoefte hebben aan contact maar dat ook veel huisgezinnen graag een eigentijdse kerstmis willen beleven. De Hanenhof zal weer een ontmoetingsplaats zijn voor iedereen, ongeacht leeftijd, geloof of nationaliteit.

De boekentafel van start. Vroeger hebben we al eens een oproep gedaan of iemand een boekentafel in de hal van de kerk zou willen verzorgen. Mevrouw Sieswerda en haar zuster Greet Hiddinga, hebben deze zorg op zich genomen. Op zondag 7 sept. zal de tafel voorlopig provisorisch in de hal aanwezig zijn. Er is, om te beginnen, veel eenvoudige lektuur aanwezig, speciaal voor kinderen, al ligt er ook voor de ouderen het een en ander bij.

Er heerst werkloosheid. Er zijn mensen die het extra moeilijk hebben door onderstaande bijbeltekst. Ds. Kuiper steekt hen een hart onder de riem: In de Bijbel staat: 'In het zweet uws aanschijns zult gij uw brood verdienen'. Wat is de bedoeling van deze woorden? Om de werkloze te treffen met de blaam, dat hij niet aan de bijbelse eis beantwoordt, omdat hij zich niet in het zweet hoeft te werken maar zijn uitkering kan komen halen? Natuurlijk niet! Hier wordt niet een gebod gegeven, waar je op straffe van verachting moet beantwoorden. Hier wordt een voorspelling gedaan: Zo zal het gaan! De mensen zullen zich vaak een ongeluk moeten werken om het hoofd boven water te houden. In Zuid-Afrika wordt de gekleurde bevolking met 'apartheid' behandeld. Dominee Samuel Pick van de Nederduitse Gereformeerde Sendingskerk in Z. Afrika is bij het zendingscentrum op bezoek om kennis te maken met onze kerken. Het kerkblad bericht: De eerste dagen van zijn bezoek brachten hem de schok van zijn leven: hij kon hier vrij rondlopen, zonder dat er bordjes stonden dat dit of dat voor niet-blanken verboden was. In het begin durfde hij niet in een restaurant te gaan eten omdat hij het onvoorstelbaar vond door een blanke bediende te worden. Diepe indruk heeft het op hem gemaakt dat hij als kleurlingpredikant op de 'Blije Werelt' in een vakantieweek voor gehandicapten het H. Avondmaal aan hen mocht bedienen.

De werkgroep Evangelie en Samenleving is zeer actief. In 1977 met de Novib-actie: 'Gast aan tafel.' Er zijn in de kerk spaardoosjes uitgedeeld: Zet het doosje elke dag op tafel als U eet en laat een gast uit een ontwikkelingsland met U mee-eten (voor 30 cent per dag). In juni worden de doosjes ingeleverd in de kerk en we hopen dat ze allemaal vol zijn. De eerste dienst in verpleeghuis St. Jan staat er aan te komen. De rector heeft gevraagd of er voor de protestantse bewoners iets kan worden ondernomen. Welnu, dat willen we proberen. Op zondag 30 oktober zingen we aan het einde van de dienst een aantal bekende, oude liederen; uit volle borst en met vol orgelwerk. In deze liederen zullen de bejaarde broeders en zusters in de St. Jan hopelijk iets van vroeger herkennen. Rondom die liederen bouwen we een eenvoudige dienst op, ergens op een middag in november. 1978 neemt ds. Odé afscheid van de Hervormde Gemeente Geleen-Oost. Ds. Kuiper schrijft in het julinummer: Odé, adé. En dat is meer dan een woordspeling, want in het bedenken van woordspelingen is hij ons allemaal de baas.

Dat hebben wij in allerlei preken wel kunnen merken. Jammer dat hij weggaat, we konden goed met elkaar opschieten. Wederzijds begrip is bij het zoeken van een weg voor het 'samen-op-weg-gaan' van groot belang. Wie kent het fenomeen 'bazar' nog? Op vrijdag 17 en zaterdag 18 november hopen we in de Voorhof een bazar te houden. De opbrengst is bestemd om de onkosten te dekken van een in mei 1979 te houden kerkedag. Wilt U vast nadenken over dingen die U wel wilt missen & Ook restjes wol, stof en borduurzijde zijn van harte welkom. De middagdiensten worden nog maar weinig bezocht. De kerkeraad wil de gemeente gelegenheid geven zich hierover uit te spreken. Op de gemeenteavond zijn 29 mensen aanwezig: 20 kerkenraadsleden en regelmatige bezoekers van de 2e dienst. Wij komen graag om samen te luisteren, te zingen en te bidden is de motivatie, waarop de kerkenraad het besluit neemt deze te handhaven. Wel met de volgende kanttekening: Daar het maken van twee preken teveel tijd van de predikant vergt zullen er zoveel mogelijk ruilbeurten plaatsvinden. Regelmatig zal een gebedsdienst gehouden worden, waarin niet wordt gepreekt. De kerkeraad acht het namelijk niet verantwoord dat aan het pastorale werk een dag per week wordt onttrokken door het voorbereiden van een tweede preek. Kerkedag : Op een geel inlegvel in het februarinummer van 1979 informeert de 'commissie kerkedag' de gemeenteleden over de plannen. Een kerkedag is een dag die gehouden wordt bij en in de kerk, voor de hele kerkelijke gemeente. We kozen dit jaar het thema: 'BLIJ JE TE ZIEN' Dat wil zeggen dat we het fijn vinden om die dag iedereen te ontmoeten en dat we proberen het voor elkaar zo gezellig mogelijk te maken. Een tipje van de sluier wordt al opgelicht: Het wordt geen kerkedag maar een kerkeweekend. We starten zaterdagmiddag met een zeskamp waarvoor we een aantal attributen kunnen krijgen die de NCRV gebruikte voor de tv-zeskampen & Verder willen we de dag afronden met toneel, cabaret en muziek. Dat betekent wel dat we veel medewerkers nodig hebben. In mei 1979 schrijft ds. Kuiper dat er een beroep op hem is uitgebracht door de kerk van Stadskanaal. In juni meldt hij dat hij het beroep heeft aangenomen. Dat is niet louter plezierig om mee te delen. Want ook al zien we goede mogelijkheden in Stadskanaal om verder te werken □ we gaan toch een beetje met lood in de schoenen en verdriet in ons hart. Wij voelen ons zeer aan Geleen verbonden. De werkgroep Toerusting organiseert ook deze winter weer een aantal kringen. Onder de kop: Kom in een kring, vullen ze twee van de vijf beschikbare kolommen van het Kerkblad van 5 oktober.

Wim Hoogstraten, Urmond 27 juni 2020

Vervolg op volgende pagina >>

Vervolg van: OM HET NIET TE VERGETEN (7)



Historie/Monica Bosman, 06-07-2020

Bron: historisch archief van www.protestants-sittard.nl,
Nieuwsid: 5023, Subitem: 155.

29-08-2020

OM HET NIET TE VERGETEN (8) Het Samen Op Weg-blad "Kerknieuws"

Zoals de lezers van deze artikelenserie al hebben gemerkt, is over de geschiedenis van de voorlopers van ons nieuwe gemeenschappelijke kerkblad "Onderweg" heel wat te vertellen en geeft zij een interessant inzicht in het leven van onze gemeenten door de jaren heen.

Zoals de lezers van deze artikelenserie al hebben gemerkt, is over de geschiedenis van de voorlopers van ons nieuwe gemeenschappelijke kerkblad 'Onderweg' heel wat te vertellen en geeft zij een interessant inzicht in het leven van onze gemeenten door de jaren heen.

In de tijdsvolgorde is het nu het jaar 1982.

Overall in het land, en ook in onze streek, zijn flinke stappen gezet in het 'Samen Op Weg'-proces tot samenwerking van de Hervormde, Gereformeerde en Lutherse kerkgemeenten. De toenmalige zelfstandige Hervormde gemeenten Beek, Geleen-Oost en Urmond-Geleen-West en de Gereformeerde kerk van Geleen werkten hard aan de vorming van een federatie (fusie was kerkordelijk niet mogelijk).

De diverse kerkbladen van onze gemeenten maakten er regelmatig gewag van. De kerkdiensten werden op elkaar afgestemd, de eerste gemeenschappelijke Gemeentegids ('Gids 1982-1983', de reeks is tot op de huidige dag voortgezet) kwam uit en een gemeenschappelijke brochure 'Kom in een Kring', voor het eveneens tot op de huidige dag bestaande gemeenschappelijke Kringenwerk verscheen. Bij deze ontwikkelingen paste ook een gemeenschappelijk kerkblad. Men ging aan het werk.

In de laatste uitgave van het 'Gemeentenieuws' van de Hervormde gemeenten Beek en Urmond/Geleen-West (16e jaargang nr. 10 van maart 1983) kondigde de predikant van de twee gemeenten, ds. J. Röell, aan dat de maand daarop nr. 1 van jaargang 1 zou verschijnen van een

gemeenschappelijk blad. Er stond niet bij welke

gemeenten zouden meedoen, maar toen op 25 maart

het nieuwe blad met de naam 'Kerknieuws' verscheen, bleken niet alleen de vier bovengenoemde gemeenten, maar ook de

Gereformeerde kerk van Sittard te zijn betrokken. Het blad was dus bijna een 'Onderweg' avant la lettre, want van de

voorlopers van onze nieuwe gemeente Maas- en Beekdal deden alleen de toenmalige Hervormde gemeenten van Grevenbicht en

van Sittard niet mee. Ter historische oriëntatie: predikant van de Hervormde gemeente Geleen-Oost was toen ds. Ydo van

der Schoot, van de al jaren nauw samenwerkende maar formeel zelfstandig gebleven twee Hervormde gemeenten Beek en

Urmond/Geleen-West. Zoals gezegd ds. Joan Röell, van de Gereformeerde kerk van Geleen ds. Wim Westerveld en als

predikant van de Gereformeerde kerk van Sittard deed mw. ds. Fieke (S.H.C.) Klaver deed op 8 mei van dat jaar

intrede. 'Kerknieuws' werd een tweewekelijks blad (de voorgaande bladen van de afzonderlijke kerkgemeenten waren

maandbladen). Als logo werd het Hugenotenkruis gebruikt. In het begin hechtten de gemeenten erg aan hun

zelfstandigheid, zodat de organisatie in het begin nogal ingewikkeld in elkaar zat. Coördinator Hans Korevaar had er de

handen vol aan. Eindredacteur was Jacq van Eldert uit Spaubeek; de kopij werd aangeleverd door redacteurs in de

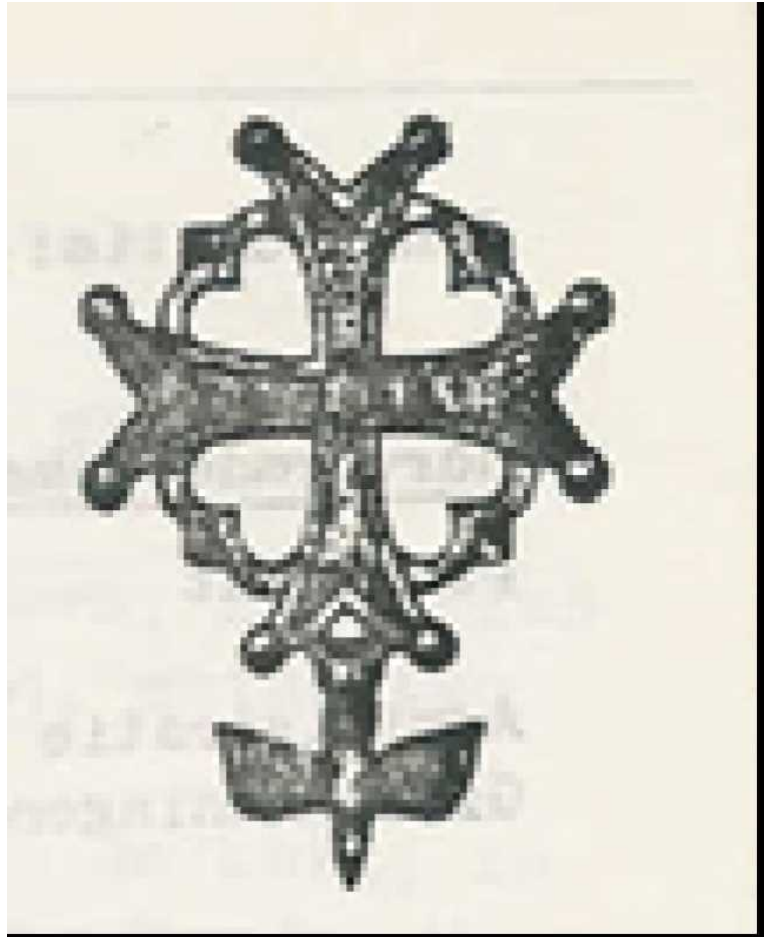
afzonderlijke gemeenten. Voor de Hervormde Gemeenten Beek en Urmond/Geleen-West waren dat Corrie Zuidervliet-Oskam en

mevrouw Jansen-Heidstra, voor de Hervormde Gemeente Geleen-Oost trad Ria Joosen-de Keijzer op, voor de Gereformeerde

Kerk van Geleen Elly Dols-Rolaff en voor Sittard Chris van Ree. Het blad werd gestencild en samengesteld door de

daarvoor al bestaande productiegroep van Hervormd Geleen-Oost o.l.v. de heer Vreeke. Dit vond plaats in de toenmalige

Kruiskerk van Hervormd Geleen-Oost aan de Parklaan te Geleen. Helaas was de stencilmachine oud, zodat de drukkwaliteit



niet overhield. We hebben het er toch vele jaren mee gedaan. Er was een abonnementensysteem per afzonderlijke gemeente. De abonnementenregistratie was in handen van respectievelijk Wim Hoogstraten, André Otten, Gerrit Ruitinga en de heer Snoek en de mutaties werden via Hans Korevaar doorgegeven aan de afdeling DAC van de ZOL-bedrijven in Heerlen, waar de adresetiketten werden aangemaakt. Het nieuwe Kerknieuws werd bezorgd bij alle leden van de vijf kerkgemeenten, in Hervormd Beek en Urmond/Geleen-West door vrijwilligers, in Hervormd Geleen-Oost en bij de Gereformeerden per post. Pas jaren later is uit bezuinigings- overwegingen het huidige abonnementensysteem ingevoerd en zijn bezorgers voor de rest van Geleen gezocht. De heren B. Hofstede uit Beek en Piet Meij uit Geleen-Oost slaagden erin heel wat adverteerders uit alle hoeken van het territoir te vinden, zodat het blad zich financieel goed kon bedruipen. De inhoud werd verdeeld in een openingsstukje afwisselend door de predikanten, algemene stukjes van de redactie, een overzicht van de kerkdiensten in alle kerken en aparte stukken voor ieder van de vier deelnemende kerken (Beek en Urmond/Geleen-West als één geteld). Als ik door de eerste jaargangen blader, komt er een duidelijk beeld van het toenmalige gemeentelven naar voren. Ik haal er een aantal hoogtepunten uit.

Ds. Van der Schoot was zeer geïnteresseerd in Kerk & Israël en hij en enige gemeenteleden schreven regelmatig over dit onderwerp. Er was op dit punt samenwerking met de protestantse gemeente van Genk, waar ds. Jan Nijs dezelfde belangstelling had. Deze organiseerde cursussen Hebreeuws en Judaïca, waar ook uit onze gemeenten verscheidene leden aan deelnamen. Het was gelijk ook een Leerhuis. Ik denk met plezier terug aan de avondlijke fietstochten naar en van Genk met Driekus de Jongste uit Stein.

Op 5 juni 1983 was er in de toenmalige gereformeerde Bethelkerk aan de Groenstraat te Geleen een gezamenlijke kerkdienst van Hervormd en Gereformeerd Geleen, Beek en Urmond en de gemeente van Genk naar aanleiding van de 500e geboortedag van Luther en de 460e gedenkdag dat op 1 juli 1523 de Augustijner monniken Jan van Essen en Hendrik Vos als eerste protestantse martelaren de dood vonden op de brandstapel in Brussel.

Het jaar 1983 was trouwens ook verder een gedenkwaardige periode: op Palmzonden vonden de feestelijkheden plaats rond de ingebruikneming van het na zo veel jaren moeilijkheden fraai gerestaureerde De Rijckere-orgel in Beek. Bij deze gelegenheid verscheen het boekje 'Protestants Beek' van Wim Hoogstraten en Henk van Loo met een beschrijving van de geschiedenis van de Hervormde gemeente Beek en haar voorgangers en van de diverse orgels die die gemeente door de eeuwen heen hadden gediend. Bij die gelegenheid schonk de burgerlijke gemeente Beek aan de kerkgemeente het tekstbord met het Onze Vader, dat nog heden in de kerk te Beek hangt. In hetzelfde verband werd de 'Vriendenkring De Rijckere-orgel' opgericht, die jaren achtereenvolgende voor regelmatige orgelconcerten en radio- en grammofoonopnamen heeft gezorgd.

Op 3 juli vertrok mw. ds. Corja Menken-Bekius als predikante van de gemeente te Grevenbicht. Deze gemeente deed wel niet mee aan 'Kerknieuws', maar was vooral in haar moedergemeente Urmond zeker niet vergeten, zodat de predikantswisseling met belangstelling werd gevolgd. Corja werd opgevolgd door ds. H. Berton, die slechts kort is gebleven, maar wel de gewoonte uit de Gulikse Kerk om overledenen eerst te begraven en pas daarna de kerkdienst te houden heeft afgeschaft. Deze gewoonte, die benadrukt dat ieder overlijden niet alleen een afscheid is van iemand die nu in goede handen is, maar tevens een nieuw begin van de kerkgemeente zonder het overleden lid, is nu alleen nog in Urmond gehandhaafd.

Op 30 juli van hetzelfde jaar 1983 werd in Urmond herdacht dat 300 jaar tevoren de Gulikse godsdienstvrede was afgekondigd. Hierdoor verwierven de toenmalige Hervormde gemeenten in Urmond (toen nog met Grevenbicht en Leut), Sittard en Susteren na ruim 150 jaar godsdienststrijd definitief vrijheid van godsdienst. Voor de fijnproevers: de gemeente van Susteren is rond 1800 met Sittard (incl. Susterseel) gefuseerd en Grevenbicht is in 1851 zelfstandig van Urmond geworden. In november 1983 was het toen a.s.

350-jarig jubileum van de Classis Maastricht de aanleiding voor een eerste gemeenschappelijke bijeenkomst van de Hervormde en de Gereformeerde Classis Maastricht, die in de 20e eeuw naast elkaar bestonden.

De Gereformeerde kerk Geleen nam het beginselbesluit om vanaf 1985 gedoopte kinderen toe te laten tot het Heilig Avondmaal. Achtergrond was de gedachte dat iemand door de doop en niet door het doen van openbare geloofsbelijdenis lid wordt van de Kerk van Christus. Aandacht in 'Kerknieuws' was er ook voor de Protestantse Schoolvereniging, die 7 scholen in beheer had, te weten 3 lagere scholen met 3 kleuterscholen en de Maurits-MAVO in Geleen. In jaargang 1 nr. 1 werd meteen aandacht besteed aan het Oefenboek. Dit was opgesteld door de liturgiewerkgroep van Beek/Urmond-Geleen-West en bevatte vier standaardliturgieën. Deze zijn jarenlang in onze gemeente gebruikt.

In de maanden later in 1983 was er in 'Kerknieuws' een discussie over de toen zojuist verschenen Groot Nieuws Bijbel. Men vond die vertaling maar erg vlak. We waren toen nog niet zo vertrouwd met Bijbelvertalingen voor heel verschillende doelgroepen. Belangrijk was de behoorlijk diepgaande Cursus Theologische Vorming, die de landelijke kerk een aantal jaren achtereenvolgens organiseerde in Eindhoven en waaraan enkele van onze gemeenteleden deelnamen. 'Kerknieuws' berichtte erover.

Wat in 2020 bijzonder opvalt, zijn de vele activiteiten voor de jeugd in die tijd. Zelf heb ik nog goede herinneringen aan de regionale ontmoetingsdag voor de jeugd met zeskamp in de wei van een gemeentelid in Grevenbicht, waaraan ook mijn kinderen deelnamen. Niet alleen voor de jeugd, maar ook voor volwassenen, waren er regelmatig fietstochten en natuurexcursies, die gemeenteleden organiseerden.

Op 17 april 1984 werd de gemeente opgeschrikt door het onverwachte overlijden van ds. Van der Schoot. Voor het 'Samen Op Weg'-proces tot hereniging van de hervormde en de gereformeerde gemeenten zou dit overlijden een grote terugslag betekenen. Hierover volgende keer.

Wim Hoogstraten, Urmond 22 augustus 2020

Historie/Monica Bosman, 29-08-2020

Bron: historisch archief van www.protestants-sittard.nl, Nieuwsid: 5071, Subitem: 155.

23-09-2020

OM HET NIET TE VERGETEN (9)

Het Samen Op Weg-blad "Kerknieuws" (vervolg)

Vorige keer bezagen we de totstandkoming en de eerste verschijningsjaren van het Samen Op Weg-blad 'Kerknieuws', met het voor onze kerkgemeenten in verschillende opzichten gedenkwaardige jaar 1983 tot aan het schokkende bericht op 17 april 1984 van het plotselinge overlijden van ds. Ydo van der Schoot, predikant van de toenmalige Hervormde gemeente Geleen-Oost. In de jaren erna was Kerknieuws dé berichtgever over belangrijke ontwikkelingen in onze gemeenten. Zoals vorige keer opgemerkt, zaten onze gemeenten in die tijd midden in het 'Samen Op Weg'-proces tot samenwerking van de Hervormde, Gereformeerde en Lutherse kerkgemeenten. Fusie was kerkordelijk niet mogelijk, maar de toenmalige zelfstandige Hervormde gemeenten Beek, Geleen-Oost en Urmond-Geleen-West en de Gereformeerde kerk van Geleen wilden snel samen een zo sterk mogelijk samenwerkende federatie vormen. Uit de Kerknieuwsuitgaven van die tijd komt de zorg naar voren, dat dit proces aanmerkelijke vertraging zou lijden door het wegvallen van ds. Van der Schoot en dat gebeurde ook. De kerkenraad van Geleen-Oost wilde met het nemen van definitieve stappen wachten tot de predikantsvacature zou zijn vervuld. De partnergemeenten en in het bijzonder hun predikanten Joan Röell en Wim Westerveld werden urenlang van het wachten, want zij wilden vooruit. Een belangrijke stap was wel dat het Kerknieuws op 18 mei 1984 een extra nummer kon wijden aan Samen Op Weg, waarin de intentie om verder te komen duidelijk werd uitgesproken. Het zou tot januari 1986 duren voordat het Kerknieuws de beroeping van ds. Jan Compagner kon melden en het werk aan de federatie serieus kon worden hervat. Toch stond het gemeentelven verre van stil en Kerknieuws maakte er gewag van. Zo werden gemeentebanden onderhouden met diverse Rooms-Katholieke parochies, de Molukse gemeente, de Paaskerkgemeente te Amstelveen, de Protestantse gemeente te Genk en de zustergemeente uit de Gulikse tijd te Lövenich-Baal. Ook schreef

Kerknieuws over de toen al bestaande samenwerking met de Remonstrantse Gemeente. De Remonstrantse Kring Zuid-Limburg werd in deze tijd zelfs in de Kruiskerk te Geleen opgericht. Ds. Goud was er toen al bij!

Een voorbeeld van het ~~gewone~~ gemeentelven was de oproep in Kerknieuws om de Diaconie te steunen bij het inzamelen van kinderpyjama's voor het ziekenhuis van ds. Van der Mei in Agogo (Ghana). Ds. Van der Mei kwam ook zelf op bezoek. Er was een bloesemtocht naar o.a. de Forellenvijver in Gulpen. Op 26 augustus 1984 vierden Hervormden en Gereformeerden het 350-jarig bestaan van de Classis Maastricht, met een zeskamp voor de jeugd, een boottocht op de Maas, een stadswandeling met kerkepad in Maastricht met lunch, koorzang en cabaret in de Augustijnerkerk. Onze kerken te Beek en Urmond deden mee aan het landelijke project Toeristenkerken. In Geleen-Oost vierde Kiveva (kinderwerk) haar 60-jarig jubileum, maar de ontkerkelijking sloeg toen al duidelijk toe, zodat de betaalde kracht moest vertrekken. Dezelfde oorzaak leidde ook tot de fusie van de Protestantse kleuter- en lagere scholen in Geleen-Oost. Kerknieuws bericht ook over regelmatige



schrijfvonden voor Amnesty International.

De kerkenraad van Beek en Urmond/Geleen-West voerde het openen van de kerkdienst door de ambtsdrager tot aan het Kyrie in, om de verantwoordelijkheid van de gehele gemeente voor de erediensten te benadrukken. In het consistoriegebed wordt de predikant gedragen door de vertegenwoordiger van de gemeente. De toen opgestelde instructie lag later ten grondslag aan het nog heden bestaande Oudsteboekje.

Op 17 september 1984 werd het 40-jarig jubileum van de bevrijding van Beek in 1944 herdacht. Bij deze gelegenheid verscheen op de Platsj te Beek, vóór de pastorie en schuin tegenover de plaats van de vroegere synagoge, het monument de Poort naar de Eeuwige, dat er nog steeds staat. Ds. Röell en ouderling Henk Padmos hadden zich er, in overleg met rabbi Van Gelder uit Maastricht, zeer voor ingezet en de gemeenteleden hadden ruim gegeven. Kerknieuws berichtte erover. In het Kerknieuws van 29 maart 1985 verscheen een stellingname van de Limburgse Ring van Predikanten van de Nederlandse Hervormde Kerk en de Gereformeerde Kerken in Nederland, n.a.v. de oekaze van de RK bisschop J.M. Gijsen dat reformatorische Christenen als niet-welkom aan de Maaltijd der Dankzegging moeten worden beschouwd. De predikanten merken op dat het de Heer is die met de Zijnen Maaltijd houdt; daar mag een bisschop geen andere voorwaarden aan toevoegen dan het verstaan van deze nodiging en het dankbaar aanvaardt daarvan. De gevolgen van het rondschrijven van bisschop Gijsen zijn helaas tot op de huidige dag te merken.

Het nummer van 5 juli 1985 verhaalt over de 'Posaunenengel' (engelen met bazuin en wijnelk) in de toenmalige drie kerken van Beek/Urmond/Geleen-West (Beek, Tunnelkerk Geleen en Urmond), een geschenk van de gemeente te Lövenich-Baal als teken van verbondenheid van onze gemeente met de Gulikse gemeenten in Duitsland. Het zijn uit triplex gezaagde kopieën van de Posaunenengel op de kerk te Lövenich, die in de 17e eeuw ten geschenke is gegeven door Nederlandse zusterkerken van de classis waartoe ook de gemeenten van Urmond, Susteren en Sittard behoorden. Volgens de legende zullen de engelen op de Gulikse kerken, en ook in de onze, op hun bazuinen blazen bij het aanbreken van de Jongste Dag. Later, bij de bouw van de Ontmoetingskerk, zijn zij ook aangebracht op de hoeken van de Avondmaalstafel, óók een geschenk van de gemeente te Lövenich-Baal. Het zou mijn inziens goed zijn als ook de Gruizenkerk en de Johanneskerk bazuinenengelen zouden krijgen. Protestants Sittard maakte immers tot eind 18e eeuw óók deel uit van het Gulikse kerkverband.

In de herfst van hetzelfde jaar schonk Toos Kemp bij haar afscheid als ambtsdrager het wandkleed aan de Johanneskerk en kwam er ter gelegenheid van de viering van 300-jarig bestaan van de kerk te Urmond een nieuwe Avondmaalskan naar ontwerp van de edelsmid mevr. A. Spronken. De oude kan was van messing en zwaar versleten. De nieuwe kan sluit goed aan bij de zilveren beker uit 1732, die is geschonken door ouderling Jan Kookken en zijn zoon Lammert, en bij de beker die in 1878 is geschonken door de familie Smeets-Malherbe. De Hetzendaler Muzikanten uit Urmond verleenden medewerking aan de jubileum dienst en daarna was er receptie en koffietafel in de Fanfarezaal. Als onderdeel van de jubileumviering was er tevens in de kerk een fototentoonstelling. Vanuit de Gereformeerde Kerk van Sittard werd contact gelegd met ds. Gumbel van de gemeente Eichwalde bij Oost-Berlijn (toenmalige DDR). Hij was een bekende van ds. Dittmar van Lövenich-Baal. In Kerknieuws van 22 november 1985 stond een uitleg over het historische kerkzegel van Urmond als beeldverhaal van geloof. Een afbeelding van het kerkzegel hangt tegenwoordig als glas-in-lood-medaillon in de kerk, geschonken door familie van der Linde in Berg. Er bestaat ook een brochure over.

In deze tijd bracht de Culturele Raad Limburg de grammofoonplaat 'Historische orgels in de beide Limburgen' uit, met o.a. het Derijckere-orgel te Beek. De NCRV zond een radio-opname uit. Kerknieuws berichtte voorts over de ontluikende samenwerking tussen de Geref. Kerk van Sittard en de Herv. Gem. Sittard. Op 10-01-1986 was er een eerste bijeenkomst van de twee kerkenraden. Naar aanleiding van het bericht dat de Lutherse Synode besloten had mee te willen doen aan het 'Samen Op Weg'-proces, merkte Wim Hoogstraten in een stukje in Kerknieuws op dat voor onze gemeente Beek inbreng van Lutherse zijde al honderden jaren niets bijzonders was, en ook thans (1985) verscheidene leden uit Nederlandse en Duitse

Lutherse kerken tot onze gemeente behoren, waaronder een van onze ouderlingen-kerkvoogd. Hij juichte het synodebesluit daarom zeer toe. Naast over veel goede dingen in de gemeente, berichtte Kerknieuws ook over droevige gebeurtenissen. Een daarvan was het overlijden van ds. D.A. Vogel op 29-11-1985. Hij was ruim 38 jaar predikant van de GK Geleen en daarna 14 jaar lang als emeritus-predikant lid van onze gemeente. Een ander voorbeeld: de Hervormde Vrouwengroep 'Dorcas' op de Lindenheuvel moest zichzelf per 1 januari 1986 opheffen. Dorcas was op 11 augustus 1927 opgericht tot steun van de Hervormde wijkverpleging o.l.v. de vrouw van de toenmalige Geleense predikant, mevr. De Puy. Later was Dorcas een gespreksgroep geworden, met bijeenkomsten traditioneel in de consistoriekamer van de Tunnelkerk. Nog een voorbeeld: vanwege een sterke afname van het aantal leerlingen fuseerde de Prot. Chr. Maurits-MAVO fuseerde per 1 augustus 1986 met de Scholengemeenschap St. Michiel en de St. Aloysius-MAVO te Beek tot een expliciet interconfessionele school. Enigszins vreemd was het dat de nieuwe school werd genoemd naar graaf Arnold van Huyn van Geleen, die zijn graventitel dankte aan de trouwe steun van zijn familie in de 80-jarige oorlog aan Spanje, waardoor de toenmalige Protestantse gemeente te Geleen ten onder ging. Een positief bericht was de oprichting van de stichting Onderweg kerken in Nederland. Onze gemeenten van Beek en Urmond werden hierin opgenomen (in Limburg voorts Gulpen en Vaals). Het systeem heeft zeker een twintigtal jaren gewerkt. Daarna is het verzand, als gevolg van de afname van de kerkelijke betrokkenheid van langszijden en toeristen. Gemeentelid Jan Verbeek, ontwerper van beroep, ontwierp nieuwe kerkstempels voor Beek en Lindenheuvel. Hij heeft ook het historische stempel van Urmond gerestaureerd. Onder andere bij de doop van een kind werd het stempel in het trouwboekje geplaatst. Op 21 december 1986 nam ds. Wim Westerveld in een gemeenschappelijke dienst van onze gemeenten afscheid als predikant van de Gereformeerde Kerk van Geleen. Hij had een beroep aangenomen naar Apeldoorn.

Wim Hoogstraten, Urmond 19 september 2020

Historie/Monica Bosman, 23-09-2020

Bron: historisch archief van www.protestants-sittard.nl,
Nieuwsid: 5138, Subitem: 155.

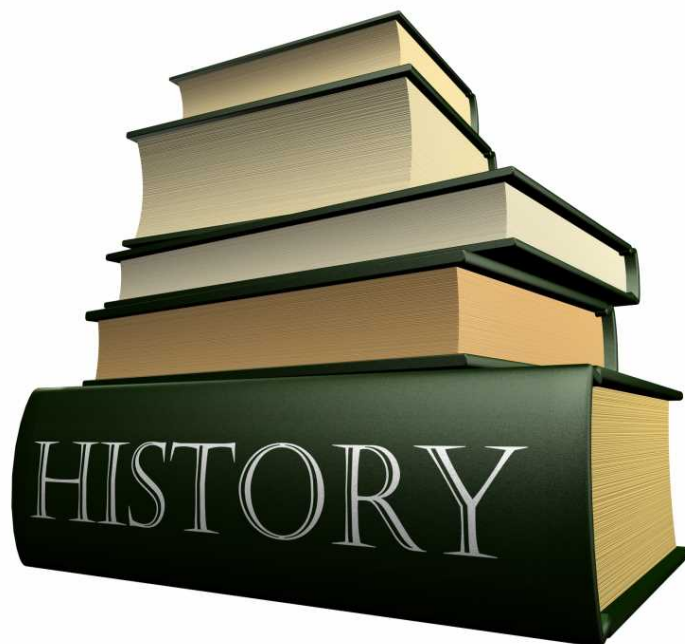
[Historie> Samen op weg]

31-10-2020

OPRUIMING HISTORISCHE BOEKEN FIEKE KLAVER

De reeks historische artikelen in Onderweg brachten Fieke Klaver bij het opruimen van haar boeken op het idee dat er bij onze achterban wellicht belangstelling is voor onderstaande uitgaven.

Bij haar preekbeurt in Sittard op 25 oktober bracht ze deze mee naar de Johanneskerk, voor de liefhebber. Historisch jaarboek voor het land van Zwentibold - 1989 Archief van het gasthuis en de armenzorg te Sittard 1321 -1802 (1827) - 1989 Na duisternis Licht, protestanten in Z Limburg op weg naar 2000, T.L. Korporaal - 1994 Verborgten verleden, 350 jaar NH kerk Sittard, JM Coolsma -1987 De archieven van de Hervormde gemeente Sittard 1572 - 1973, JM Kreukels -1987 Sittard, historie en gestalte AH Simonis e.a. -1971



Historie/Monica Bosman, 31-10-2020

Bron: historisch archief van www.protestants-sittard.nl,
Nieuwsid: 5252, Subitem: 155.

31-10-2020

OM HET NIET TE VERGETEN (10)

"Kerknieuws" als tijdsgetuige van Samen Op Weg

Maar nu toch naar 1987 voor het Samen Op Weg-proces. De federatie van de Hervormde gemeenten te Beek, Geleen-Oost en Urmond/Geleen-West en de Gereformeerde Kerk van Geleen was volop in opbouw, maar door het vertrek van ds. Wim Westerveld ontstond kort na het aantreden van Jan Compagner opnieuw een predikantsvacature. Formeel viel deze onder de Gereformeerde Kerk. Naar aanleiding van deze nieuwe vacature werd het ingrijpende besluit genomen om de Tunnelkerk aan de Houtmanstraat te Geleen te sluiten en de Bethelkerk aan de Groenstraat aan te wijzen als kerk voor zowel de Gereformeerde als de Tunnelkerkgemeente. Het was een pijnlijk besluit, want de Tunnelkerk was in 1920 de bakermat van het Protestantisme in Geleen na de ondergang van de 17e-eeuwse gemeente met ds. Latomus die door de Spanjaarden werd verdreven. Voorlopig moesten de Hervormde predikanten Joan Röell en ds. Jan Compagner het schip varende houden. Gelukkig kon de federatie bogen op een actieve en eendrachtige kerkenraad, zodat het gemeentewerk inclusief het beroepingswerk goed doorliep. Kerknieuws berichtte erover; o.a. over de avonturen van de beroepingscommissie, die op 25-01-1987 op pad ging om te gaan 'horen'. Door een slip op de spekgladde weg kwam men niet verder dan Haelen in Midden-Limburg. De drie leden van de beroepingscommissie bleven gelukkig ongedeerd, maar de auto was total-loss. De Gereformeerde Kerk van Sittard (predikante Fieke Klaver), die niet meedeed met de federatie, maar wél met Kerknieuws, nam in deze tijd het initiatief om bij de viering het Heilig Avondmaal druivensap ter beschikking te stellen voor mensen die geen alcohol mogen of willen drinken. Later is dit ook door de andere gemeenten overgenomen. De cantorij werd ingeschakeld om de gemeente te ondersteunen bij het aanleren van de gezongen gedeelten van de Avondmaalsliturgie. Dirigente Ria van Mourik schreef in Kerknieuws een reeks artikelen over de geschiedenis van de kerkmuziek. Een schrik voor de gemeente was het bericht dat het Avondmaalsstel van de Kruiskerk in de nacht van 8 op 9 december 1986 was ontvreemd bij een inbraak. Het is voorzover ik weet nooit teruggevonden. Het is in 1988 vervangen door een tinnen stel. In de tussentijd werd gebruik gemaakt van de Avondmaalsstellen van de andere federatiegemeenten. In Urmond kwam er een Bijbelkring samen met de RK parochie, waarin verschillende Bijbelvertalingen naast elkaar werden gelegd. Vooral voor de Rooms-Katholieke broeders en zusters was dit een verrassende ervaring. Pastoor Heggen plaatste een artikel in Kerknieuws n.a.v. de eerste gemeenschappelijke dienst met de Pastoor Van Arsparochie op 3 mei 1987 in de Kruiskerk. Het was een initiatief van de Oranjevereniging! De kerk was stampvol.

In het Kerknieuws van 21 mei 1987 meldde Joan Röell dat hij een beroep naar Wijk bij Duurstede had aangenomen. Hierdoor ontstond er nóg een predikantsvacature in de federatie en bleef ds. Jan Compagner als enige over. Gelukkig kon hetzelfde nummer melden dat de GKG Wim Bisschop uit Bredevoort had beroepen. Hij nam snel aan. Er was wel een probleempje: voor Wims gezin met 5 kinderen was de Gereformeerde pastorie te Geleen te klein. Toen besloten werd om de 3e predikantsplaats in de federatie te laten vervallen, kwam de grote pastorie te Beek vrij voor Wim Bisschop. De gedachte om een Hervormde pastorie te laten bewonen door een Gereformeerd predikant was wel revolutionair: ouderling-kerkvoogd Wim Hoogstraten moest heel wat overtuigingskracht ontwikkelen om toestemming te krijgen van het Hervormde provinciale kerkbestuur. Op de pastorie verscheen een bordje: 'Bisschoppelijk Paleis'. Op 30-08-1987 deed Wim Bisschop intrede in de gemeente en was het predikantencorps van de federatie weer compleet. Op 5 juli 1987 was er in Beek een groot dorpsfeest ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van het Hervormde kerkgebouw, vanuit de geschiedenis ook wel bekend als het Leopoldskerkje. Er waren ook heel wat deelnemers van buiten de gemeente, w.o. gasten uit Lövenich, Amstelveen, diverse RK parochies en diverse verenigingen. In 2020 verrast het te lezen dat in 1987 er alleen al in Beek niet minder dan 14 kinderen deelnamen



aan de Kindernevendienst. In deze tijd werd ook een nieuw liturgieboekje met vier uiteenlopende orden van dienst ingevoerd voor de gehele federatie. Het heeft jarenlang dienst gedaan.

Door GK Sittard werd gemeld dat haar Hervormde zuster gemeente (die niet meedeed aan met Kerknieuws) in september 1987 het 350-jarig bestaan van haar kerkgebouw in de Gruizenstraat zou vieren. Bij deze gelegenheid presenteerde de HG Sittard het jubileumboek 'Verborgten Verleden', geschreven door Jan Maarten Coolsma, en er was een expositie in het Kritzraedthuis. Hierbij werd herinnerd aan de toenmalige bijnaam van het kerkje: 'Geuzenklomp'. In 1637 was het de enige eigen Protestantse kerk in deze streek; in 1685 zou de kerk te Urmond erbij komen. In de Vredesweek van 1987 was ds. Zoltan Nemeshegyi uit Hongarije onze gast in een uitwisselingsprogramma en was ds. Fieke Klaver van GK Sittard een van de vijf Nederlandse predikanten die in Hongarije op bezoek was. In oktober werd het besluit tot vorming van de federatie officieel; de gemeente stuurde een gekalligrafeerd afschrift per ijlbode naar Wijk bij Duurstede als afsluiting voor ds. Joan Röell, die zich er zo voor had ingezet. In de vorige aflevering van deze serie (nr. 9) meldde ik al het initiatief ter gelegenheid van de herdenking van 40 jaar bevrijding om te komen tot een Joods monument in Beek. Op 22-10-1987 was het zover dat het ontwerp van beeldhouwster Francisca Zijlstra kon worden onthuld. Op 22-11-1987 vond de laatste dienst in de Tunnelkerk plaats. In de kerk was er een tentoonstelling van afbeeldingen en voorwerpen uit de geschiedenis van 1925-1987.

In 1988 werd de organisatie van Kerknieuws, die nogal ingewikkeld was met die vijf deelnemende kerken, grondig gestroomlijnd. Hiertoe werd de Kerkbladcommissie opgericht, bestaande uit Wim Hoogstraten, Ans van der Linden, Guus Ravoo en Hannie van der Venne. Deze commissie kreeg de uitgeverstaak (productie, bezorging, administratie) en was dus streng gescheiden van de redactie. In 2020 zou de Kerkbladcommissie dezelfde taak voor het nieuwe blad 'Onderweg' krijgen. Eindredacteur was Hans Korevaar; hij zou dat tot 2001 blijven.

Interessant voor ons in 2020 is in het Kerknieuws van 1988 te lezen dat de kerk in Urmond de traditionele bijdrage van de Jagersvereniging Maasbanderveld weer had ontvangen. Dit was een van die typisch Urmondse tradities die in 1988 nog levend waren. Indertijd hadden de Maasbandse grondeigenaren, die het jachtrecht verpachtten, de opbrengst aan de Hervormde gemeente Urmond toegedacht. Op 17 januari 1988 werd in een gezamenlijke RK/Geref. dienst in de Christus Hemelvaartkerk te Vrangendael het 25-jarig bestaan van die kerk gevierd. De vriendschappelijke relatie van onze gemeente met de parochie te Vrangendael bestaat tot op de huidige dag. In april 1988 publiceerde Kerknieuws een artikel over de Protestantse Gustav Hoefler-basisschool te Sittard, opgericht in 1856 door de toenmalige predikant Gustav Hoefler. In 1949 kwam er een kleuterschool bij. In dezelfde maand verscheen een extra nummer van Kerknieuws met de conceptteksten van de federatiestukken met toelichtingen voor bespreking op gemeentevergaderingen in die maand. Het kwam erop neer dat de federatie van de Hervormde gemeenten en de Gereformeerde kerk zoveel mogelijk werd georganiseerd als één gemeente met drie in beginsel gelijkwaardige kernen Geleen, Beek en Urmond. Als naam werd gekozen 'Protestantse Kerk te Geleen/Beek/Urmond.' Hierin werd de historische naam Urmond met opzet gehandhaafd, hoewel de burgerlijke gemeente inmiddels Stein heette. In de naam kwam ook tot uitdrukking dat de nieuwe gemeente de oude Beekse traditie wilde voortzetten om open te staan voor leden uit alle Protestantse denominaties en niet alleen de Hervormde en Gereformeerde. Door de eeuwen heen waren er regelmatig Lutherse, Doopsgezinde, Anglicaanse en Remonstrantse leden in Beek, ook in de kerkenraad. In een artikel in Kerknieuws legde ds. Jan

Compagner uit dat de aanduiding 'Protestant' haar wortel vindt in het Latijnse 'protestari', wat 'getuigen' betekent, en voor het eerst werd gebruikt toen de volgelingen van Luther op de Rijksdag van Spiers in 1529 getuigenis van hun geloof aflegden. De gemeenteleden gaven ruime steun aan de voorstellen. Het jongerenkoor Aido van de Johanneskerk te Sittard zocht via Kerknieuws nieuwe leden.

In Kerknieuws werd verscheidene malen aandacht geschonken aan het initiatief van de Wereldraad van Kerken tot het zogeheten Conciliair Proces 'Gerechtigheid, Vrede, Heelheid van de Schepping', ofwel samen voor een leefbare wereld, gericht op het behoeden van Gods schepping. De Johanneskerkgemeente meldde in Kerknieuws dat ook in Sittard stapjes vooruit werden gedaan met 'Samen op Weg' van Hervormd en Gereformeerd. Op 13 november 1988 was er een gezamenlijke dienst in de Pastoor van Arskerk t.g.v. het 25-jarig jubileum van de parochie. Pastoor Heggen en ds. Compagner gingen in de dienst voor. Ook ds. Salakay van de Molukse gemeente deed mee. In de Johanneskerk werd een extra collecte gehouden voor het opknappen en inrichten van de nieuwe moskee te Sittard. Regelmatig werd bericht over de schrijffavonden voor Amnesty International in de Bethelkerk. De federatie ging in op 1 januari 1989. Het zou tot 2004 duren voordat de landelijke kerken fuseerden en de federatie kon worden omgezet in de Protestantse gemeente te Geleen-Beek-Urmond. Wim Hoogstraten, Urmond 25-10-2020

Historie/Monica Bosman, 31-10-2020

Bron: historisch archief van www.protestants-sittard.nl, Nieuwsid: 5256, Subitem: 155.

26-11-2020

OM NIET TE VERGETEN (11)

Het Samen Op Weg-blad "Kerknieuws" in de tijd van de Federatie

De vorige aflevering in deze serie besloot met de inwerkingtreding van de federatie van de Hervormde gemeenten Beek, Geleen en Urmond en de Gereformeerde kerk van Geleen onder de naam Protestantse Kerk te Geleen-Beek-Urmond (PKGBU) op 1 januari 1989.

29 januari 1989 werd gevierd als Federatiezondag, ter gelegenheid van het in werking treden van de Federatie op 1 januari. Er was een gemeenschappelijke dienst van Geleen, Beek en Urmond in de Kruiskerk te Geleen met medewerking van alle koren en van de kinderen uit alle vier kerken. Verscheidene wereldlijke en kerkelijke instanties waren uitgenodigd en ook vertegenwoordigd. Op 28 mei was er nog een 'Samen op Weg'-feest in de Kruiskerk met een lezing over de geschiedenis van het protestantisme in Urmond/Beek/Geleen tot aan de huidige federatie, met een fototentoonstelling en veel activiteiten voor de jeugd.

Zoals eerder in deze serie opgemerkt, was kort tevoren ook de organisatie van Kerknieuws vernieuwd en aangepast. De al twintig jaar bestaande en altijd goed draaiende bezorging door ruim dertig vrijwilligers in Beek en Urmond/Geleen-West was al eerder ook ingezet voor de Gereformeerde abonnees op dat territoir, dat scheelde de Gereformeerde Kerk heel wat porto, maar nu werden ook ten oosten van de spoorlijn Roermond-Maastricht bezorgwijken ingesteld. Het gelukte wonderwel om voldoende extra vrijwilligers te werven en het aantal bezorgers verdubbelde

bijna tot circa zestig. Sindsdien is de kerkbladorganisatie in wezen onveranderd gebleven, hoewel het aantal kerkbladwijken langzaam is teruggelopen. Door deze maatregelen behoefden er nog maar enkele exemplaren per post worden verzonden en werden duizenden guldens per jaar aan porto bespaard. Gevolg was echter wel dat de Gereformeerde kerk van Sittard, die ook aan Kerknieuws meedeed, zich terugtrok uit de Kerknieuwsorganisatie, omdat het minimale aantal voor een gereduceerd posttarief niet meer gehaald werd. Een van de laatste berichten van de Gereformeerde Kerk Sittard in Kerknieuws meldde haar felicitaties aan de zustergemeente te Eichwalde (toen DDR) met het 80-jarig bestaan van hun kerk. Ds. Fieke Klaver meldde in een afscheidsartikel in Kerknieuws dat gelukkig het Samen-op-Weg-proces in Sittard zover was voortschreden dat nu gewerkt werd aan een nieuw blad samen met de Hervormde Gemeente Sittard. Ik neem aan dat hieruit het blad 'Gaandeweg' is voortgekomen. Kerknieuws ging verder als een blad van alleen de Protestantse Kerk Geleen-Beek-Urmond. Hoewel door de jaren heen regelmatig was geklaagd over de matige drukkwaliteit, werd bij de vernieuwing van Kerknieuws toch vastgehouden aan de stencildruk. Het alternatief van offsetdruk was namelijk zeer prijzig. Wel werd een modernere stencilmachine aangeschaft, zodat de drukkwaliteit duidelijk verbeterde. De eigen drukkerij van Kerknieuws ontwikkelde zich inmiddels tot een algemene drukkerij voor allerlei kerkelijke drukwerken, zoals liturgieën voor bijzondere diensten, Kringenwerkboekje, brochures enzovoorts. Dankzij het werk van veel vrijwilligers werd ook hierdoor veel geld voor de Kerk bespaard.

In het kader van de nieuwe Protestantse Kerk Geleen-Beek-Urmond breidde de bestaande Zendingscommissie haar taken uit met het werk voor het werelddiaconaat en de ontwikkelingssamenwerking, en ontstond er een Werkgroep ZWO. Deze bestaat nog heden. In een artikel in Kerknieuws werd uitgelegd dat dienst en getuigen niet los van elkaar te maken aspecten vormen van kerk-zijn in de wereld. Henny Veldman-Klunder was de eerste voorzitter van de nieuwe werkgroep. Besloten werd voorts tot één gezamenlijke ledenadministratie in de federatie, met behulp van de diensten van SMRA te Delft en bij te houden door Geeuwke Ruitinga, de ledenadministrateur van Gereformeerde Kerk Gemeente. Er bleken heel wat gegevens te ontbreken. In Kerknieuws werden de kerkleden opgeroepen mee te werken bij het in elkaar schuiven van de drie administraties. Een enorm project van de nieuwe Federatie was voorts de restauratie van kerk, pastorie en tuinmuur in



Beek, met een budget van niet minder dan ' 510.000, waarvan de kerkgemeente ' 137.000 moest ophoesten. Door geweldige financiële acties met veel publiciteit in Kerknieuws kwam dit bedrag inderdaad binnen een jaar bijeen.

Een ander bericht in Kerknieuws, van geheel andere aard, meldde een bijzonder concert in de kerk te Beek ter viering van het eerste lustrum van de orgelconcerten die werden georganiseerd door de Vriendenkring 'De Rijckere-orgel'. Adriaan van Hekke zette zich hier zeer voor in en wist samen met Henk van Loo vaak gerenommeerde organisten hiervoor te winnen. Anton de Jooide lanceerde een adoptieproject voor gehandicapte kinderen in de Derde Wereld, binnen het kader van het Lilianefonds. Kerknieuws zorgde jarenlang voor publiciteit. Cor Elbertsen uit Geleen en Albert Müller uit Berg aan de Maas organiseerden regelmatig, maar los van elkaar, wandelingen voor gemeenteleden in het Limburgse land. Verslagen verschenen in Kerknieuws.

Voor 2020 nog steeds relevant is een serie van een drietal Kerknieuwsartikelen van Jan Compagner en een tweetal van de heer H.K. Muller, secretaris van de Remonstrantse Gemeente Zuid-Limburg, in het begin van 1989. Deze gaan over de verhouding tussen de Hervormden/Gereformeerden met de Remonstranten, toen in het kader van de Samen-op-Weg-ontwikkeling. Aan de orde kwam de Synode van Dordrecht in 1618-1619, die aanleiding was tot de afsplitsing van de Remonstranten van de Gereformeerde/Hervormde Kerk. De strijd daar ging over de vraag waaraan het heil van mensen hangt: is het de genade van God, of is het de keuze van de mens? De Dordtse Synode hield vast aan het eerste, omdat anders de mens slaaf zou zijn van zijn eigen keuzen en alles van hemzelf zou afhangen. Aan de andere kant heeft deze mijn inziens op zich juiste stellingname geleid tot veel verkeerde gedachten over de voorbeschikking van de mens door de Heer. De beide schrijvers pleitten voor een open houding tussen de diverse kerkgemeenschappen, zoals die tot uitdrukking komt in de Leuener Konkordie van 1973, die in Nederland zowel door de Hervormde en Gereformeerde kerken als door de Remonstrantse Broederschap is ondertekend. Ik heb het altijd heel jammer gevonden dat de Remonstrantse Broederschap uiteindelijk buiten de Protestantse Kerk in Nederland is gebleven. Hervormden/Gereformeerden en Remonstranten kunnen van elkaar leren dat God de mens echt in de vrijheid stelt: enerzijds wordt de mens niet in een keurslijf van regeltjes geperst en anderzijds mag hij rekenen op de Heer die hem vasthoudt, ook als hij zelf moeite heeft overeind te blijven. De heer Muller haalde een in Remonstrantse kringen bekende zinspreuk aan: 'Eenheid in het nodige, vrijheid in het onzekere, in alles de liefde'. Lijkt mij een goede voor de Protestantse Gemeente Maas- en Beekdal. Interessant voor nu zijn ook de aanwijzingen van Ria van Mourik in Kerknieuws 1989 met welk tempo de liederen in het Liedboek, die uit heel verschillende tijden en tradities stammen, moeten worden gezongen.

Met Pasen 1989 werden in alle vier kerken van de Protestantse Kerk Geleen-Beek-Urmond de rituelen van de Paaskaars ingevoerd. In Kerknieuws verscheen een toelichting. Ook deze is nu nog van belang. In deze tijd begon de uitzending van onze kerkdiensten via de START-radio, eerst in de Bethelkerk, later ook in Kruiskerk. Later ging de Lokale Omroep Stein ook diensten uit onze kerk te Urmond uitzenden. In mei 1989 verscheen in Kerknieuws de laatste rondzendbrief van mevrouw J. van der Mei van het Agogo Hospital, in Ghana. Dit was een gezamenlijk project van de diaconieën in Zuid-Limburg. Mevrouw van der Mei, die ook enkele

keren in onze kerken in Geleen haar werk was komen toelichten, keerde nu definitief terug naar Nederland. Op tweede pinksterdag 1989 gingen vijftig man van onze gemeente naar Lövenich voor een contactdag in het kader van het Conciliair Proces, waarover eerder al bericht werd. Kerknieuws publiceerde een enthousiast verslag. Heel snel na de totstandkoming van de Federatie kwam een discussie op gang over de toekomst van de kerkgebouwen te Geleen (de Bethelkerk aan de Groenstraat en de Kruiskerk aan de Parklaan; de Tunnelkerk aan de Houtmanstraat was zoals eerder in deze serie gemeld al gesloten). Kerknieuws berichtte er geregeld over. De discussie werd mede ingegeven door stedenbouwkundige plannen van de burgerlijke gemeente Geleen, waarvoor de gronden onder onze bestaande kerken nodig zou zijn. Een Kerkgebouwenstudiecommissie (wat een naam!) werd opgericht en publiceerde enige tijd later een rapport met als conclusie dat het vervangen van beide kerken door één nieuw gebouw met veel zalen voor kerkelijke activiteiten de beste en ook een financieel haalbare oplossing zou zijn. Het overleg met de burgerlijke gemeente leidde spoedig tot een akkoord, maar het zou nog ruim drie jaar duren voordat de Ontmoetingskerk in gebruik kon worden genomen.

Wim Hoogstraten, Urmond 21-11-2020

Historie/Monica Bosman, 26-11-2020

Bron: historisch archief van www.protestants-sittard.nl,
Nieuwsid: 5316, Subitem: 155.